

LNB PRESES APSKATS
17-11-2021

Sagatavoja:
INFORMĀCIJAS PAKALPOJUMU UN SBA NODAĻA
UZZIŅU UN INFORMĀCIJAS CENTRS

Nodokļu reformas kļū labojums kavējas

Tuvojas nākamais gads, kad solīts līdz galam īstenot no 1. jūlija spēkā esošo nodokļu reformu, kas šogad būtiski ietekmējusi radošās personas kultūras jomā, līdz šim raisot pamatīgu neapmierinātību un jucekli

AIJA KAUKULE

Vēl nesen 2022. gads solīja atstāt pagātnē autoratlīdzību nodokļu režīmu, kā arī atvieglināt grāmatveidības pārvaldīšanu saimnieciskās darbības veicējiem, ieviešot saimnieciskās darbības kontu, bet šobrīd tiek spriests par šo plānu maiņu. Tāpat ir signāli par kļūdu labojumu attiecībā uz minimālo sociālo iemaksu piemērošanu, kas raisījuši neziņas haosu darba devēju grāmatveidībā un izmēģinumu mazo atlīdzību saņēmējiem. Radošie cilvēki nākamā gadu gaida neziņā.

Paģājušā gada nogalē Saeima pieņēma vairākas izmaiņas dažādos nodokļu tiesību aktos, kas stājās spēkā 2021. gada 1. jūlijā. Divi galvenie argumenti publiskajā retorikā, tās pamatojot, – beidzot lievest līdz šim neesošas sociālās garantijas radošajiem ļaudīm – autoratlīdzību saņēmējiem –, kā arī līdzsvarots nodokļu slogs starp dažādiem "alternatīvajiem" nodokļu režīmiem un "parastajiem" darba ņēmējiem, un līdz ar to – darba devējiem.

Ar labo nodomu rūpēties par radošo personu sociālo nodrošinājumu tika ieviestas minimālās valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas (VSAOI), kas jāveic vismaz no 1500 eiro iemaksu objekta ceturksnī jeb no 2021. gada valsti noteiktās minimālās algas – 500 eiro mēnesi (31,07% jeb 155,35 eiro).

Neapmierinātību raisījuši lēmuma neveiksmīgākā daļa – minimālās VSAOI iemaksa arī tad, ja saņemts mazāk par 500 eiro, – ar atrunu, ka, iepriekš prognozējot, ka ienākumi nebūs tik lieli, jāmaksā būs tikai 10% no faktiskajiem ienākumiem pensiju apdrošināšanai. Ja prognoze netiek iesniegta – starpība līdz minimālajai VSAOI summai jāpiemaksā pašam vai darba devējam. No kā maksāt, ja ienākumi nav tik lieli vai arī ir neregulāri, – jautājums, kas nodarbina nelielo atlīdzību saņēmēju. Ja cilvēkam ir vairākas darba vietas, kurās kopā nesavācas minimālā alga, tad kurš no darba devējiem un cik samaksās trūkstošo nodokļu par darbinieku, un kā vispār uzzināt, cik darbinieks saņem citās darba vietās, – jautājums, kas nodarbina darba devējus, tostarp kultūras organizācijas.

Piemēram, Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera (LTRK) šo nodokļu reformu jau nodevējusi par "sistēmas brāķi", aicinot veikt kļūdu labojumu, kā arī pilsonisko iniciatīvu platformā "Mana balss" savācot vairāk nekā 17 000 balsu par minimālo VSAOI atcelšanu.

"Uzņēmējiem joprojām ir daudz neskaidribu par vairākiem būtiskiem jautājumiem – gan par to, kāda summa darba devējiem būs jāmaksā, gan arī kurš nodrošinās sociālās apdrošināšanas maksājumus uzņēmumu grupām, līdz ar to viņi nevar plānot savas izmaksas. Turklāt virknē uzņēmumu jau ir sākusies vai tiek plānota darbinieku atlaišana," norādījis LTRK valdes priekšsēdētājs Jānis Endziņš.

Arī daudzi radoši ļaudis norādījuši, ka nodokļu un administratīvā sloga palielināšana pašreiz vēl vairāk apgrūpina Covid-19 raisīto krīzi kultūras jomā.

Ka valdībā sašutuma saucieni beidzot ir sadzirdēti, liecina šobrīd Finanšu ministrijā (FM) izveidotā darba grupa minimālo VSAOI regulējuma pilnveidošanas priekšlikumu izskatīšanai. Jau iepriekš, lai identificētu problēmsituācijas, FM sagatavoja aptaujas anketu par iesaistīto personu viedokli

PAULA ČURKSTE/LETA FOTO

NAURIS PUNTULIS:

Pašnodarbinātie, kas saņem ienākumus no intelektuālā īpašuma, obligātās iemaksas 10% apmērā varēs veikt reizi gadā, nevis reizi ceturksnī.

saistībā ar nepilnu darba slodzi un minimālajām VSAOI. Tiesa, pēc aizvadītā piektdienā, 5. novembrī, notikušās darba grupas sēdes rezultātu darba augļu pagaidām nav, iespējams, tos var gaidīt nākamajā darba grupas sēdē 12. novembrī.

jot līdzšinējo izdevumu likmi. Cita iespēja – pašnodarbinātajiem, reģistrējoties kā saimnieciskās darbības veicējiem, maksāt nodokļus parastā kārtībā vai mikrouzņēmuma nodokļa režīmā. Abi minētie gan paredz, ka radošajam cilvēkam savu nodok-

EDIJS PĀLENS/LETA FOTO

Šogad īstenotā nodokļu reforma radījusi papildu finansiālu un birokrātisku slogu radošām personām un viņu darba devējiem Covid-19 pandēmijas krīzē.

Autoratlīdzību režīms – vēl vienu gadu?

Šā gada nodokļu reforma, gādājot par radošo personu sociālo nodrošinājumu, izmainīja arī līdzšinējo kārtību, kādā radošs cilvēks varēja saņemt atlīdzību par savu darbu. Pašnodarbinātajiem līdzšinējā autoratlīdzību nodokļu režīma vietā tika piedāvātas trīs iespējas: turpināt saņemt autoratlīdzības, kurā nodokļus nomaksā pasūtītājs, taču maksāt arī lielākus nodokļus – 25% no ienākumiem līdz 25 000 eiro un 40% no ienākumiem, kas pārsniedz 25 000 eiro, turklāt nepiemēro-

ļu uzraudzība, aprēķins un iemaksas jāveic pašam, un tas ir iemesls, kādēļ finansiāli izdevīgāko saimnieciskās darbības režīmu pēc 1. jūlija tomēr arvien izvēlējās samērā daudz radošo personu (statusā "pašnodarbinātā persona – autoratlīdzības saņēmējs" VID pašlaik reģistrētas 2850 personas).

Ipašais autoratlīdzību režīms, neregistrējot saimniecisko darbību, tika pieteikts kā pārejas posms līdz 31. decembrim, no 2022. gada paredzot visām radošām personām reģistrēties kā saimnieciskās darbības veicējiem vai kļūt par darba ņēmējiem. Tomēr pašlaik vērojami signāli, ka 2022. gadā īpašais autoratlīdzības nodokļa režīms varētu tikt saglabāts. Katrā ziņā nodokļa režīma turpināšanu vēl vienu gadu paredz 2022. gada valsts budžeta likumu paketē iekļautais likumprojekts "Grozījumi likumā "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" – likumprojekta Saeimā otrajā lasījumā steidzamas kārtā plānots izskatīt 15. novembrī.

Priekšlikumu pagarināt likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" pārejas noteikumos paredzēto laika periodu līdz 2022. gada 31. decembrim ir iesniegusi Kultūras ministrija (KM). "Salīdzinājuma ar situāciju pirms autoratlīdzību nodokļu reformas, īstenojot piedāvāto risinājumu, tiks uzlabots autoratlīdzības saņēmēju sociālais nodrošinājums, būtiski nesamazinā-

sies viņu ienākumi, turklāt šis risinājums neprasis autoru, ienākuma izmaksātāju un Valsts ieņēmumu dienesta papildu administratīvos resursus, kā arī nesamazinās līdzšinējos nodokļu ienākumus, jo tiek paredzēts pagarināt līdzšinējo nodokļu maksāšanas kārtību autoratlīdzību saņēmējiem," norāda "Ivportals.lv", atsaucoties uz KM.

Lai sniegtu atbalstu kultūras un mediju nozaru saimnieciskās darbības veicējiem, kuru radošajā darbībā būtisku izdevumu sastāvdaļu veido atlīdzību izmaksas par autordarbu radīšanu un tās no 1. jūlija būtiski palielinājusies, valdība 9. novembrī lema par 1700 000 eiro pārdali šīs ietekmes amortizēšanai abās minētajās nozarēs. KM sabiedrisko attiecību nodaļas vadītāja Lita Kokale atzīst, ka atbalsts būs vienreizējs un uzņēmējiem tiks sniegts tikai 2021. gadā.

Pensiju iemaksas – reizi gadā?

Pēc Kultūras ministrijas iniciatīvas likumā "Par valsts sociālo apdrošināšanu" piedāvāts mainīt arī pašreiz noteikto regulējumu attiecībā uz 10% obligātajām iemaksām pensiju apdrošināšanai – izmaiņas paredzētu, ka iemaksas būs jāveic reizi gadā, nevis reizi ceturksnī, kā tas ir pašreiz.

"Pašnodarbinātie, kas saņem ienākumus no intelektuālā īpašuma, obligātās iemaksas 10% apmērā pensiju ap-

drošināšanai varēs veikt reizi gadā, nevis reizi ceturksnī, kas ievērojami atļautu pašnodarbināto personu un autoratlīdzības saņēmēju nodokļu maksāšanas procesu," tā pagājušajā nedēļā pēc koalīcijas sanāksmes sacīja kultūras ministrs Nauris Puntulis.

Patiesībā minētais būs tikai neliels administratīvā sloga uzlabojums, jo attiecas tikai uz pensiju iemaksām. Minimālās VSAOI pašnodarbinātajiem arvien būs jāiemaksā reizi ceturksnī. Pensiju apdrošināšanas iemaksas likums nosaka tiem pašnodarbinātajiem, kuru ienākumi ir mazāki par valsti noteikto minimālo algu mēnesi un kuri ir iesnieguši VID apliecinājumu par to, ka šādi ienākumi plānoti, kā arī tiem, kuri saņem vairāk par 500 eiro, taču iemaksas var veikt no 500 eiro, kas nozīmē, ka papildus ir jāpiemaksā 10% no pārsnieguma summas.

Citādi nekā nemainās – ja pašnodarbinātā ienākumi mēnesi pārsniedz minimālo algu jeb 500 eiro, kā arī ja pašnodarbinātais nav iesniedzis VID apliecinājumu par plānotajiem ienākumiem (kas varētu nesniegt 500 eiro), reizi ceturksnī minimālās VSAOI iemaksas jāveic.

Saimnieciskās darbības konta nākamgad nebūs

Ne viena vien radošā persona pēc 1. jūlija sūdzēju-

PIEREDZE

SANITA (vārds mainīts), menedžere vairākām mūziku grupām (izveidojusi arī biedrību, kas palīdz īstenoties dažādām muzikālām idejām un projektiem – top dziesmu ieraksti, tiek veidoti muzikāli pasākumi, iesaistīti dažādi mūziķi, mākslinieki, piesaistīts kultūras fondu finansējums):

"Daži mākslinieki par paveikto darbu, piemēram, izveidotu videoklipu vai skaņu ieraksta režiju, līdz šim izrakstījuši rēķinus, citi – lielākoties mūziķi – atlidzību saņēmuši autoratlīdzības formā, par ko esmu nomaksājis visus nodokļus. Pēc 1. jūlija daļa mūziķu, ar ko sadarbojas biedrība, nevēloties veikt papildu grāmatvedību, izvēlējās vieglāko ceļu – turpināt saņemt atlidzību autoratlīdzības nodokļu režīmā. Kopš 1. jūlija izmaiņām mazās autoratlīdzības izmaksāju ar drebošu roku. Kad vasarā atkal radās iespēja rīkot koncertus, rīkojām vairākus pasākumus, tomēr atlidzība par uzstāšanos, piemēram, vienam mūziķim reizēm ir tikai ap simt eiro vai pat mazāk, un no šādas summas, saprotams, neiznāk obligātās sociālās iemaksas. Tagad nesaprotu, vai gada beigās no manis nepieprasīs piemaksāt starpību, kuras, saprotams, biedrības kontā nav, jo tā īsteno atsevišķus projektus, un ar papildu peļņu nenodarbojas, vai tomēr starpību piemaksās pats cilvēks. Ja nodokļu reforma bija domāta, lai uzlabotu mākslinieku dzīvi, tad iznākumā panākts, ka pasūtītājs baidās maksāt mazus honorārus, bet mākslinieks vienkārši saņem mazāk un nav drošs, vai nezaudēs to pašu."

sies, ka jaunā nodokļu kārtība, pašam kļūstot par saimnieciskās darbības veicēju, līdzās radošām nodarbēm likusi pīķerēties grāmatvedības labirintos, kas vieniem ir ķīniešu ābece, bet citiem prasa vai nu papildu laiku, vai arī izdevumus, algojot grāmatvedi.

Tāpēc ar interesi un cerību pašnodarbinātie raudzījās uz tā dēvēto saimnieciskās darbības ieņēmumu kontu (SDI), par ko atbildīgajās institūcijās runāja jau aptuveni gadu. Šāds konts jau darbojas progresīvajā kaimiņvalstī Igaunijā, paredzot, ka par tajā ieskaitīto atlidzības naudu automātiski nodokļus VID nomaksā banka, kas šo kontu apkalpo.

Pēc publiskajā telpā pieejamās informācijas, sākotnēji SDI konta ieviešana bija plānota jau no šā gada 1. jūlija, pēcāk – no jaunā gada. Diemžēl šobrīd neparedzams un, visticamāk, neliels prognozēto konta lietotāju skaits finansistiem liek raudzīties skeptiski uz SDI ieviešanu tuvā nākotnē.

"Mana īsā atbilde uz to, vai saimnieciskās darbības ieņēmumu konts tiks ieviests no jaunā gada, ir – nē," tā "Kultūrziņēm" pauda Latvijas Finanšu nozares asociācijas (LFNA) pārstāvis Edgars Pastars. "Jau pirms gada sākām sarunas un darbu pie SDI konta izstrādes, kas pati par sevi ir laba iniciatīva, lai nomaksātu nodokļus vienkāršotā režīmā. Tomēr izpildījumā izrādījās, ka šis nodokļu maksāšanas režīms ir paredzēts tikai mikrouzņēmumu nodokļa (MUN) maksātājiem. Šobrīd šādu MUN maksātāju skaits Latvijā ir starp 8000 un 10 000. Veicām aptauju, kas parādīja, ka interese par kontu kopumā ir, bet pēc sarunām ar Finanšu ministriju bija skaidrs, ka sākuma periodā varētu būt sasniegti aptuveni divi tūkstoši lietotāju. Izdalot to uz, piemēram, četrām lielām

bankām, kas darbojas Latvijā, ir skaidrs, ka nekas liels katrai tur nesanāktu. Pēc būtības tas nozīmē, ka bankām, kuru klientu skaits mērāms ar septiņciparu skaitli, katrai ieviest SDI kontu nav saprātīgi," skaidro E. Pastars. Viņš piebilst: "Ir jāsaprot, ka šis konts ir pilnīgi jauns finanšu pakalpojums, kas jāaskaņo arī ar uzraudzības iestādēm, ar VID. Valsts kompensē 50 000 eiro par šī pakalpojuma ieviešanu, un ar to vienai bankai pakalpojuma izstrādei pat būtu pietiekami, bet lielāko problēmu rada pieprasījuma puse – ņemot vērā nelielo potenciālo pakalpojuma lietotāju skaitu, bankām, lai gan tās izrādījušas interesi, īsti nav motivācijas to darīt, jo tās šobrīd ir pārslogotas un nodarbinātās ar prioritāru, to eksistencei būtisku pakalpojumu nodrošināšanu."

Pašlaik Igaunijā saimnieciskās darbības ieņēmumu konta pakalpojumu piedāvā tikai viena kredītiestāde – "LHW" banka, kas apkalpo 3000 saimnieciskās darbības kontu. "Šobrīd ir zināms, ka lielākā daļa kultūras darbinieku Latvijā lieto "Swedbank", bet konta ieviešana citā bankā liktu viņiem mainīt kredītiestādi. Tāpat arī faktors, ka daļa mūsu lielo banku darbojas arī Igaunijā un Igaunijas tirgū tās neizvēlējās šā produkta ieviešanu – līdz ar to ir grūtāk pamatot, kāpēc to darīt Latvijā. Mēģinājam uzrunāt arī mūsu mazās bankas, kurām būtu interesanti strādāt ar nelielu klientu skaitu, līdzīgas mazajai, bet inovatīvajai "LHW" Igaunijā, bet, pēc manā rīcībā esošās informācijas, īsti nevienai nav stratēģijas fizisko personu apkalpošanā," teic Edgars Pastars. Viņaprāt, šobrīd galvenais uzdevums kopā ar ministriju ir saprast, kāda ir saimnieciskās darbības ieņēmumu konta cilvēcisķā seja – kas to lieto.

Pret pirātismu bezs

Digitālo grāmatu tirgus attīstību Latvijā būtiski kavē nesodītas nelegālās vietnes

LINDA KUSINA-ŠULCE

Iepriekšējā rakstā, kas bija vēlīts digitālajai lasāmvielai – e-grāmatām un audiogrāmatām ("Caur ērkšķiem uz e-grāmatām", "KZ", 20.10.2021.), rakstiju par šķēršļiem, kas kavē šā tirgus attīstību. Starptautiskā vienošanās šķēršļiem ir zudis – valdība ieklausījies ilgajās aicinājumos mazināt nodokļu slogu, kas Latvijas grāmatām bija viens no augstākajiem Eiropā, un no 2022. gada šim sektoram lēmusi piemērot zemāko, proti, 5% pievienotās vērtības nodokļa (PVN) līkmi. Tas attieksies gan uz presi un iespiestajām grāmatām, kuras līdz šim aplika ar PVN 12% apmērā, gan pat uz e-grāmatām, kurām līdz pat šim brīdim saglabājusies 21% augstā pilnā PVN likme.

Vai tas nozīmē strauju segmenta izaugsmi? Visticamāk, ne, par to aptaujātie grāmatizdevēji ir vienprātīgi. Pirmkārt, ievērojami kāpuši par autoratlīdzībām maksājamo nodokļi, un vēl nav isti skaidrs, kā tie mainīsies jau pavisam tuvajā 2022. gadā. Turklāt jāņem vērā Latvijas iedzīvotāju lasīšanas ieradumi, kas ir samērā konservatīvi un dod priekšroku fiziskām grāmatām, turklāt cietos vākos, bet poligrāfijas nozari visā pasaulē piemērojams papīra trūkums un tā izraisīta strauja cenu celšanās. Tā kā e-grāmatu tirgus pagaidām ir niecīgs un izdevēji to faktiski dotē no tradicionālo grāmatu ieņēmumiem, nav prognozējams būtisks cenas sarukums.

Turklāt ir vēl vairāki faktori, kas digitālo grāmatu jomā jāsakārto gan valstij, gan arī pašiem grāmatizdevējiem.

Kā top e-grāmatas

Tie, kuri kaut reizi iegādājušies grāmatas elektroniskā formātā, noteikti izmēģinājuši visādus lasīšanas veidus, sākot ar telefonu un beidzot ar stacionāro datoru, taču zina, ka visērtāk tās lasīt īpaši lasītājā. To ekrāni ir līdzīgi papīram, proti, neizstaro gaismu un nenogurdina acis, un, tāpat kā īstu grāmatu, arī e-lasītāju lietojot, nepieciešams pareizs apgaismojums. Izplatītākie lasītāji ir "PocketBook" un "Kindle", taču arī citas, mazāk zināmas firmas ražo e-lasītājus, un būtiskākie faktori, kam būtu jāpievērš uzmanība, ir cena un tas, kādā formātā elektroniskās grāmatas katrā lasītājā iespējams lasīt. Atšķirība no iespiestas grāmatas, kuras formāts apzīmē tikai izmērus, e-grāmatā tas visai burtiski var nozīmēt, ka kādā lasītājā nav iespējams atvērt

SHUTTERSTOCK FOTO

Tie, kuri kaut reizi iegādājušies grāmatas elektroniskā formātā, zina, ka visērtāk tās lasīt īpaši lasītājā.

citam lasītājam paredzēto grāmatu vai arī kāds formāts ir neērtāks par citiem. Piemēram, firmas "Amazon" ražotais "Kindle" lasītājs pieprasa mobīl formātā, kamēr "PocketBook" dod priekšroku "ePub" formātā veidotām e-grāmatām.

Kā izdevēji izšķiras, kādā e-grāmatas formātā pircējiem piedāvāt, un vai vispār veidot elektronisko izdevumu? Sintija Buhanova, izdevniecības "Zvaigzne ABC" Interaktīvo mācību materiālu izstrādes grupas vadītāja, kura fak-

tiski aizsākusi e-grāmatu izstrādi Latvijā, skaidro, ka šajā izdevniecībā visas gandrīz 1600 e-grāmatas tiek piedāvātas trīs formātos: lielākā daļa "ePub" un tam paraleli mobīl formātā, lai grāmatas varētu atvērt visos e-lasītājos, daļa – PDF failu veidā, bet mācību e-grāmatām izveidota atsevišķa slēgta tiešsaistes platforma "Maconis", kurā ievietotie darbi ir šai platformai īpaši pielāgotā PDF formātā.

Jāpiebilst, ka dailliteratūras darbi "ePub" formātā tiek vēl pielāgoti īpaši "Apple Books" lietotnes e-grāmatu failu standartiem. Tāpēc ir maldīgs sabiedrība itin bieži valdošais viedoklis, ka "e-grāmatā ir tas pats drukas fails". Nē, tā tas nav! E-grāmatas fails tiek sagatavots atbilstoši tās platformas specifikai, kurā to izdevējs plāno ievietot tirdzniecībā. E-grāmatu veidotājiem jāpārlecina, vai e-grā-

matas failā ir fonti, ko atbalstīs populārākās lasīšanas ierīces un programmatūra, kā izkārtotās teksts un vizuālie elementi, tostarp arī tabulas, diagrammas, teksta izcēlumi, zemsivitas piezīmes vai atsauces. Tas ir arī iemesls faila formāta "ePub" vai PDF izvēlei, tāpēc pašas e-grāmatas izveide prasa papildu resursus," skaidro S. Buhanova. Pērkot grāmatu "Zvaigznes ABC" e-veikala, lasītājs var uzreiz izvēlēties starp mobīl un "ePub" formātu atbilstoši savai ierīcei.

Izdevniecība "Latvijas Mediji" pārsvarā piedāvā grāmatas "ePub" formātā, bet daļu, proti, grāmatas, kurās ir attēli vai diagrammas – PDF formātā. Savukārt grāmatu tirdzniecības tīklā "Janis Roze" e-grāmatu sadaļā nopērkamas tikai grāmatas "ePub" formātā, bet par iespējām tās augšupielādēt un lasīt dažādās ierīcēs, tostarp "Kindle", izlasāms mājaslapas sadaļā "E-grāmatu lasīšana".

Jāpiezīmē, ka datoros iespējams instalēt programmas, lai lasītu jebkuru e-grāmatu formātu, tāpat, līdzīgi kā tiešsaistē, varam pārvērst "Word" dokumentus PDF formātā, iespējams transformēt arī "ePub" par mobīl un otrādi, tomēr neapšaubbami ērtāk, ja par lasītāju uzreiz parūpjas izdevējs.

Sintija Buhanova piebilst, ka e-grāmatas izdevējam

nav vienreizējs ieguldījums, jo tehnoloģijas nemīgi attīstās: "Zvaigznes ABC" e-grāmatu veidošanas 11 gados trīs reizes ir radikāli mainījusies mācību e-grāmatu lietošanas platformas un līdz ar to failu gatavošanas veidi, tāpat arī dailliteratūras darbiem ir mainījusies aizsardzības veidi, tāpēc e-grāmatu veidošana no izdevēja pozīcijām joprojām ir pakalpojums, kas prasa nemīgu esošo e-grāmatu pielāgošanu aktuālajām tehnoloģijām."

E-grāmatu lietotājiem dziļi apgrūtina tas, ka patlaban Latvijas izdevēju sarūpētās digitālās grāmatas faktiski pieejamas tikai katrā izdevēja paša mājaslapā, neliela daļa no tām – tiešsaistē lasīšanai bez maksas "3td" e-bibliotēkā, izdevniecības "Zvaigzne ABC" e-grāmatas – arī "Apple Books" lietotnē. "Amazon" tīklā Latvijā iznākušas e-grāmatas praktiski neatrast.

"No e-grāmatu lasītāju viedokļa, protams, nereti izskan vēlme, lai visas latviski pieejamās e-grāmatas būtu vienā vietnē vai pat īpašā e-grāmatu lietotnē," bilst S. Buhanova, uzreiz paskaidrojot, ka īpašas tirdzniecības platformas vai lietotnes izstrāde un uzturēšana prasītu izdevējiem papildu finanšu un cilvēkresursu ieguldījumu, savukārt lietotājiem – pielāgošanos e-grāmatu atrašanās un iegādes paradumu maiņai. "Tāpēc pirms šāda lēmuma pieņemšanas

noteikti būtu jāizvērtē potenciālie ieguvumi un lietotāju skaita pieaugums." Turklāt jāņem vērā, ka arī katrai e-grāmatai saskaņā ar līgumu, kas noslēgts ar autoru vai to pārstāvošo aģentūru, ir konkrēts "derīguma termiņš" jeb datums, līdz kuram ir spēkā e-grāmatas pieejamība tirdzniecībā. Pēc līguma termiņa beigām grāmata no tirdzniecības jāizņem.

Ko lasa visvairāk

Lai izdotu grāmatu arī elektroniskā formātā, izdevējam e-grāmatas tiesības jāpārdevz līgumā. Jau iepriekš rakstiju, ka atsevišķi izdevēji – kā "Zvaigzne ABC" un "Latvijas Mediji" – praktiski visas grāmatas, kuras iznāk tradicionālās grāmatas formātā, lasītājiem piedāvā arī elektroniskā. Protams, ir izņēmumi, atzīst S. Buhanova: "Tā kā veidojam un lasītājiem piedāvājam e-grāmatas jau vairākus 11 gadus, šajā laikā ir bijuši atsevišķi gadījumi, kad e-grāmata netiek izveidota, jo, iespējams, tai ir ļoti sarežģīta struktūra, apjomīgs, tehniski sarežģīts izveides fails, t. i., pats drukātā darba makets prasītu no e-grāmatu veidojošā maketētāja proporcionāli lielu darba ieguldījumu faila sagatavošanai." Latvijas Grāmatizdevēju asociācijas prezidente Renāte Punka piebilst – no svešvalodām tulkotas grāmatas

EDIJS PĀLENS /LETA FOTO

RENĀTE PUNKA:

No svešvalodām tulkotas grāmatas e-versijas izveidi reizēm liedz par darba izmantošanas tiesībām noslēgtie līgumi – grāmatas digitalizāciju nevēlas pats autors.

Avots: Kultūrziņas

Datums: 17-11-2021

spēcīgi

e-versijas izveidi reizēm liedz par darba izmantošanas tiesībām noslēgtie līgumi – grāmatas digitalizāciju nevēlas pats autors vai arī kavē bažas par mūsu valstī pastāvošo augsto pirātisma līmeni.

Atsevišķos gadījumos e-grāmatas netiek veidotas, jo paredzams, ka tieši par šo formātu lasītāju interese būs zema, tāpat saprotamu iemeslu dēļ neatrast e-formātu krāsojamām grāmatām, kā arī bērnu uzdevumu un darbošanas grāmatām. Tāpat kā tradicionālo grāmatu, tā arī e-grāmatu sektorā, lielākā lasītāju interese ir par romantiskajiem romāniem un kriminālromāniem e-formātā, tiem seko t. s. pašizausmes un psiholoģiskās literatūras darbi, un, piebilst S. Buhanovska, vērojama arī pieaugoša interese par bērnu grāmatām e-formātā.

ZANE BITERE/LETA FOTO

ILONA PĒTERSONE:

Tiek plānotas izmaiņas likumos, kas ļautu NEPLP iejaukties, redzot nelegāla satura izplatīšanu internetā, un apturēt šādu vietņu darbību.

Šo tendenci apstiprina arī "3td" e-bibliotēkas dati – no desmit šobrīd visvairāk lasītajām grāmatām pieci ir kriminālromāni, trīs romantiskie romāni (ieskaitot klasiku, Ē. M. Remarka "Trīs draugus") un divas pašpalīdzības grāmatas.

Likumu izmaiņas gaidot

Jāreiz vismaz divi izdevēji e-formātā izdod praktiski visas savas grāmatas, tās tiek gan pirktas, gan intensīvi lasītas "3td" e-bibliotēkā, kādēļ šis fakts neatspoguļojas Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) ik gadu apkopotajā izdevējdarbības statistikā? No Latvijas Grāmatizdevēju asociācijā pārstāvētajām izdevniecībām laika starp 2018. un 2020. gadu tajā iekļuvušas ti-

kai trīs apgāda "Zinātne" grāmatas. Guntā Lodziņa, LNB izdevējdarbības statistikas eksperte, skaidro, ka Latvijas izdevējdarbības statistika tiek veidota, balstoties uz saņemtajiem obligātajiem eksemplāriem un pārskatu par izdevējdarbību, ko izdevējs iesniedz Latvijas Nacionālajai bibliotēkai: "Datus par e-grāmatu skaitu mēs ik gadu norādām LNB krājumā, bet detalizēta statistika netiek publicēta, jo netiek piegādāts obligātais eksemplārs, tāpēc mēs nevaram publicēt pilnu apskatu, tā nebūtu kvalitatīva statistika, kas atspoguļotu patieso situāciju."

Izdevēji ar e-grāmatu piegādi bibliotēkai patiesi nesteidzas, pamatojot to gan tādejādi, ka e-grāmatas saturs neatšķiras no iespēstās grāmatas satura, bet to obligātie eksemplāri saskaņā ar likumu par obligātajiem eksemplāriem LNB tiek piegādāti, gan arī ar bažām par iespējamo e-grāmatu noplušanu no bibliotēkas datoriem. G. Lodziņa gan skaidro, ka LNB saņemtas e-grāmatas ievieto digitālā objektu pārvaldības sistēmā, kas ļauj nodrošināties, ka darbs netiek patvaļīgi lejuplādēts vai pārsūtīts. E-grāmatu obligā-

to tādejādi, ka izdevēji no tās praktiski necieš, jo vietnē tiek ievietotas tikai grāmatas, kas iznākušas pirms pieciem gadiem un senāk, un pastāvošā likumdošana diemžēl zināmā mērā šo pārliecību atstātno. Ir gan ierosināti vairāki kriminālprocesi, kurus komentēt neviena no pusēm šobrīd nedrīkst, taču, lai tiktu līdz procesam, izdevējam jāpierāda, ka nelegālo grāmatu atrašanās pirātiskā vietnē viņam radījusi zaudējumus vismaz desmit minimālo algu jeb 5000 eiro apmērā. Mariķa Celma, LGA izpilddirektore, norāda uz normas absurdo būtību: "Ja cilvēks veikalā nogrozījis paciņu piena, kas ir nesalīdzināmi lētāka par grāmatu, viņu var sodīt. Par to, ka zog un nelegāli izplata grāmatas, vēl neviens sods piespriests nav."

Vietnes turētājam būtu derīgi atcerēties, ka izdevējiem no nelegālas vietnes darbības var rasties arī netieši zaudējumi: nepaļaujoties uz autortiesību aizsardzību, ārzemju aģentūras var atteikties pārdot tulkošanas tiesības. Savukārt pavisam tieši no nelegālas grāmatu izplatīšanas cieš to autori un tulkotāji. Proti, ja darbu nopērk publiskās bibliotēkas vai arī tā tiek ievietota "3td" e-bibliotēkā, autors saņem atlīdzību par publisko patapinājumu vai par licences izmantošanu. Visvairāk lasīto grāmatu autoriem tā ir kļuvusi par visai būtisku ienākumu daļu, jo autoratlīdzības apmērs ierobežotā grāmatu tirgus un ar kaimiņvalstīm salīdzinoši zemās grāmatu cenas dēļ Latvijā pārsvarā ir neliels. Atlīdzību autors saņem neatkarīgi no tā, cik sen grāmata iznākusi, – visā savas dzīves laikā, bet viņa mantinieki vēl 70 gadus pēc autora nāves.

Ilona Pētersone, Kultūras ministrijas Autortiesību nodaļas vadītāja, telefonsarunā pauž, ka sadarbībā ar biedrību "Par legālu saturu" un Nacionālo elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomi (NEPLP) tiek plānotas izmaiņas likumos, kas ļautu NEPLP iejaukties, redzot nelegāla satura izplatīšanu internetā, un apturēt šādu vietņu darbību, taču tas vēl ir tikai ieceru līmenī. Iespējams, ja izdotos sinhronizēt šo izmaiņu pieņemšanu ar jaunā obligāto eksemplāru likuma apstiprināšanu Saeimā, mazinātos arī izdevēju bažas par arvien jaunu grāmatu nokāšanu nelegālās vietnēs. **KZ**

Avots: Kultūrzīmes

Datums: 17-11-2021

Kāda jēga ņemties ar lielajām patiesībām?

ILMĀRS LATKOVSKIS.

TV raidījuma vadītājs, sertificēts meditācijas skolotājs

Lielo patiesību nojausmai cilvēki visatvērtākie ir bērnībā. Tad pasaule ir brīnumainu noslēpumu pilna. Domāju, ka tā nav tikai mana pieredze vien.

Atceros, naktī sals uz loga rūtīm bija sazimējis putnus, kas vienlaikus izskatījās arī pēc puķēm. Putnpuķes bija cita citas kopija ar izsmalcināti izzīmētām detaļām. Gleznas kompozīcijā bija vērojama ideāla simetrija, un vakarā lielā plavas pelķe bija pārvilkta ar spoguļgludu ledus kārtu. Slidotavu pilnībā apgaismoja mēness, uz ledus iezīmējot stalto egļu galotnes. Manī tas viss

radīja nojausmu par kādu brīnumainu noslēpumu, par kādu lielo patiesību, kurā es pats biju ietverts...

Šis brīnumainās ainas tagad atkal ataudz atmiņā kā no pamatīgas putekļu kārtas noslaucītā bildē. Gadu gaitā tas viss bija aizmirsies, jo racionālajā un pragmatiskajā pasaulē lielās patiesības aizstājam ar šķietami svarīgākām, bet daudz triviālākām patiesībām.

Varbūt, apgūstot zināšanas, es savas bērnības loga putnpuķes varētu izskaidrot no bezbrīnumu zinātnes viedokļa, taču nekāda zinātne tik un

tā neizskaidros noslēpumaino lielo patiesību apjausmu.

Dažādos atšķirīgos avotos esmu pamanījis amerikāņu astronauta Edgara Mičela mistisko pārdzīvojumu. Seit to citēšu no grāmatas *Dievs 9.0*: «Ceļā no Mēness uz Zemi, skatoties ārā, redzēju kaut ko, ko nosaucu par transcendentālo pieredzi. Piepeši apjautu, ka mana ķermeņa, kosmiskā kuģa un kolēģu molekulas satur arī zvaigžņu mūžseno paaukdžu molekulas. Tā bija savilņojoša vienotības un saistības izjūta, ko

pavadīja ekstāze, ak, mans Dievs, jā, atklāsme, epifānija.»

Tagad varu teikt, ka es kā bērns uz mēness apspīdētā ledus jutu kaut ko līdzīgu, tikai nemācēju to izteikt. Pieaugušam (šajā kontekstā gribētos teikt – aizaugušam) cilvēkam ir vajadzīgs kāds spēcīgs pārdzīvojums, lai no jauna atvērtos lielajām patiesībām. Mičelam tas bija kosmos. Man, vīrietim gandrīz jau pusmūžā, – tēva nāve, kas mani mudināja pievērsties lielajiem jautājumiem. Daudz domāju par dzīvības un nāves mistēriju, par to, kas ir pēc tam. Bet sēras pamazām mazinājās, un lielo patiesību vilkme pamazām izšķīda ikdienas kņadas patiesībās.

Patiesība ir kaut kur pa vidu. Tā mēdz teikt gudri pieaugušie jeb novecojuši bērni, kad vēlas samierināt divas dedzīgu strīdnieku nometnes. Viens no aktuālākajiem piemēriem varētu būt kauja starp vakcinācijas aizstāvjiem un noliedzējiem. Kaut gan arī šajā gadījumā, tāpat kā daudzos līdzīgos strīdos, nekādas ideālās patiesības nemaz nav. Tā ir triviālo, mazo patiesību viedokļu sadursme.

Lielās patiesības nevar būt kaut kur pa vidu. Lielajām patiesībām nav ne sākuma, ne gala. Tām nav ne vidus, ne malas. Lielās patiesības ir bezgalīgas.

Par lielajām patiesībām varam domāt un runāt divās atšķirīgās, taču saistošās nozīmēs.

Vienā nozīmē tās ir materiālās pasaules tveramās patiesības, kad zinātniskie atklājumi var radikāli mainīt cilvēka pasaules uztveri un uzvedību. To savā grāmatā *Lielo patiesību meklējumi* aizraujoši apraksta Imants Edgars Siliņš. Cilvēces jaunatklājumi būtiski maina domāšanas paradigmas, taču nekādā gadījumā neatceļ līdzšinējās lielās patiesības.

Lielās patiesības, lai arī virspusējā skatījumā ir pretrunīgas, dziļākajā būtībā tomēr ir savstarpēji papildinošas. Klasiski piemēri ir Ņūtona un Einšteina fizika, ģeocentriskā un heliocentriskā Visuma uztveres sistēma. Arī mūsdienu cilvēkam saule lec un riet, kas nozīmē, ka tā griežas ap zemeslodi. Ikdieniskās praktiskās dzīves skatījumā tā ir patiesība.

[Šo nobildēju uz
savas istabas loga pirms
gadiem divdesmit.
Tas ir kaut kas līdzīgs
mana bērnības loga
putnpukēm.]

LIELĀS PATIESĪBAS IR NEVIS IZZINĀMAS, BET DRĪZĀK IZDZĪVOJAMAS.

Sadzīviskās un tikumiskās lietās nebūt neesmu pēcpatiesību paradigmas aizstāvis, taču šeit ir runa par atšķirību starp triviālajām un lielajām patiesībām. Te nonākam pie lielo patiesību otrās, materiālajai pasaulei netveramās nozīmes. Tie ir dzīves jēgas jautājumi. Ko nozīmē būt cilvēkam? Tie ir jautājumi, uz kuriem, šķiet, nekad nebūs pareizo un galīgo atbilžu. Jebkura atbilde ir jauns jautājums. Uz šiem jautājumiem cilvēks atbild nevis ar savu racionālo prātu, bet ar ikdienas rīcību un jūtām.

Vai ir jēga pievērsties lielajām patiesībām, ja tik un tā nenonāksi pie atbildes, pie galīgās patiesības? Juris

Rubenis uz līdzīgu jautājumu TV raidījumā *Lielās patiesības* atbildēja ar mīklas un noslēpuma salīdzinājumu. Mīklai ir pareizais risinājums, kas jāatrod. Toties noslēpums (un dzīve ir noslēpums) ir bezgalīgs; ejot tajā, tu atklāj aizvien jaunus un jaunus dziļumus. Tā ir dzīves mistērijas burvība.

Sarunājoties ar citiem vai lasot par lielajām patiesībām, sajūti savu esību, dziļāko domu un izjūtu brālību. Gadās, ka kāds cits ļoti trāpīgi pasaka to, ko esi noģidis, taču neesi varējis īsti noformulēt. Tas var izrādīties nozīmīgs atbalsta punkts tavai dzīves jēgas apjautai. Citkārt lielo patiesību jautājumi var līdzināties mūzikai vai mākslas darbam, kura saprašana nemaz nav konvertējama domās un vārdos, bet tu šo mūziku vai patiesību vienkārši baudi.

Meditācijas, apzinātības un citu garīgo praksi skolotāji dažkārt līdz banalitātei drillē teicienu par būšanu šeit un tagad. Bet tā jau ir, ka visas lielās patiesības kaut kādā nozīmē ir banālas jeb, korektāk izsakoties, ļoti vienkāršas. Dažādas garīgās prakses var būt labs palīglīdzeklis cilvēka spējai nojaust lielo patiesību tuvumu. Taču atgādināšu brīdinājumu, ko kādā sarunā man teica teologs Valdis Tēraudkalns, – patērnieciskās sabiedrības cilvēks naivi iedomājas, ka viņš nopirks kādu metožu komplektu, kas atrisinās visas viņa problēmas un parādīs tālāko pareizo garīgās izaugsmes ceļu. Nē, tā nenotiek.

Cilvēki parasti akcentē lielo patiesību jautājumu: «No kurienes es nāku, kurp es eju?», taču vienlaikus pilnīgi bez ievērības atstāj jautājumu: «Kur es atrodos?» Šis ir tas gadījums, kad, mokoties ar dzīves jēgas jautājumiem, atstājam novārtā jēdzīgu dzīvošanu, pazaudējam realitātes izjūtu. Lielajām patiesībām nav laika formu. Bet, ja nosacīti tomēr vēlamies tās ielikt kādā laikā, tad lielās patiesības vispirms ir tagadne, nevis pagātne vai nākotne. Arī tādā nozīmē, ka lielās patiesības ir nevis izzināmas, bet drīzāk izdzīvojamās. Vislielākā patiesība ir pati dzīve.

LASĪŠANAS MARATONS

Sigita Irša

LAN bibliotekāre

Septembrī Latvijas Neredzīgo bibliotēkā Rīgā ir sācies Latvijas Nacionālās bibliotēkas Bēmu literatūras centra lasīšanas veicināšanas programmas «Bēmu, Jauniešu un Vecāku žūrija 2021» lasīšanas maratons.

Šī gada grāmatu kolekcijā ir interesants grāmatu klāsts. Mūsu bibliotēkā mazos lasītājus iepriecinās Agneses Vanagas «Pagalma enciklopēdija jeb kas tad tas?», Jura Zvirgzdiņa stāsts «Kapteiņa zirdziņš», Bena Beranta stāsts «Bubuļbailes» un Petri Tamminena pieci svarīgi padomi «Kā sagaidīt citplanētieti». Jaunākā skolas vecuma bērniem pārstiegs Ievas Melgalves un Elizabetes Lukšo-Ražinskas interesantais un neparastais stāsts «Emī un Rū», Lūkasa Hartmaņa sirsnīgais piedzīvojumu stāsts «Tik garš deguns», Piretas Raudas sirdsgudrā grāmata «Kā izglābt mazītiņu mammu», Mika Kerenena stāsts «Armando», Halinas Vdovičenko humoristiskais stāsts «36 un 6 kaķi». Vidējā skolas vecuma bērniem jaunu pasauli atklās Dzintara Tilaka neparastais stāsts «Šausmiņa», Ingas Žoludes pārsteidzošā grāmata «Pirmo reizi uz Zemes», Sāras Penipārkeres stāsts «Pakss» un Anetes Shāpas grāmata «Lampiņa». Jauniešiem pārdomas rosinās Džeinas Šteinbergas romāns «Lasītāja», Katrīnas Randelas grāmata «Čells, Sofija un Parīzes jumti», Andrusa Kivirehka stāsts «Tilda un putekļu eņģelis».

Aicinām visus interesentus iesaistīties «Bēmu, Jauniešu un Vecāku žūrija 2021» aizraujošajā lasīšanas maratonā! It īpaši gaidām vecāku atsaucību, lasot un vērtējot «Vecāku žūrijas» grāmatas: Laura Vinogradova «Upe», Kristīne Ulberga «Ka-

riete uz Santjago», Delfīne de Vigāna «Lojalitātes», Selja Ahava «Lietas, kas krit no debesīm».

Pēc grāmatu izlasīšanas un elektronisko anketu aizpildīšanas, tiks izveidoti labāko grāmatu saraksti un katram čaklajam lasītājam būs iespēja iegūt balviņu.

Ceram, ka īpašu prieku bērniem sagādās iespēja kolekcijas grāmatas klausīties pielāgotā formātā kā audiogrāmatas, lasīt Braila rakstā un palielinātajā drukā. Audioformātā jau ir reproducēts Lūkasa Hartmaņa stāsts «Tik garš deguns», Delfīnes de Vigānas romāns «Lojalitātes» un Kristīnes Ulbergas romāns «Kariete uz Santjago», laika gaitā audioformātā tiks reproducēta Luras Vinogradovas «Upe», Anetes Shāpas grāmata «Lampiņa», Katrīnas Randelas «Čells, Sofija un Parīzes jumti», Andrusa Kivirehka «Tilda un putekļu eņģelis». Braila rakstā tika reproducēta Dzintara Tilaka stāsts «Šausmiņa». Palielinātajā drukā ir pieejama Luras Vinogradovas grāmata «Upe».

Lasītveicināšanas programmā piedalīties jau ceturto gadu, veiksmīgi sadarbojoties ar Rīgas Strazdumuižas vidusskolas — attīstības centra 3., 4., 6. un 7. klases zinātkārajiem grāmatu lasītājiem un audzinātājiem Kristīni Saliņu un Daci Izotovu.

Septembrī Rīgas Strazdumuižas vidusskolas — attīstības centra sporta laukumā pēc kustību aktivitātēm svaigā āra gaisā tikāties kopīgās lasīšanas pēcpusdienās, kurās iepazīnām Jura Zvirgzdiņa stāstu «Kapteiņa zirdziņš», Petri Tamminena piecus svarīgus un vērtīgus padomus «Kā sagaidīt citplanētieti» un Ievas Melgalves un Elizabetes Lukšo-Ražinskas interesanto, piedzīvojumiem bagāto stāstu ar zinātniskās fantāzijas elementiem «Emī un Rū».

Skolēni kopā ar audzinātājiem lasa Halinas Vdovičenko humoristisko stāstu «36 un 6 kaķi» un Lūkasa Hartmaņa stāstu «Tik garš deguns» audioformātā.

Nāciet arī jūs uz Latvijas Neredzīgo bibliotēku Rīgā un iesaistieties aizraujošajā lasīšanas piedzīvojumā, jo tam nav vecuma ierobežojuma.

Avots: Bazūne

Datums: 04-10-2021

Mudina lasīt gan bērnus, gan vecākus

Dagnija Drungila

Otrdien Ventspils bibliotēkas Facebook lapā tiešsaistē noritēja tikšanās ar dzejniecei un žurnālu *Mans Mazais* un *Pūcīte* redaktori Ēriku Bērziņu. Viņas dzejoļu krājums *Mammas dzejoļi* iekļauts šī gada *Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijas* grāmatu sarakstā.

Šī tikšanās ir viens no projekta *Lasāmpietura Pārventā* – pietura vecākiem pasākumiem. *Lasāmpieturā* uz sarunām par lasīšanu kā vērtību tiek aicinātas latviešu autores, kuru darbi iekļauti *Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijas 2021* kolekcijā. Šī projekta mērķis ir pievērst vecāku uzmanību lasīšanai kā kopīgai ģimenes aktivitātei, kas ļauj bērniem iegūt priekšstatu par lasīšanu kā patīkamu piedzīvojumu, kurā var iesaistīties visi.

Latvijas Nacionālās bibliotēkas izveidotā un vadītā lasīšanas veicināšanas programma *Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija* šogad notiek jau 21. gadu. Šī gada *Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijas* kolekciju veido 28 grāmatas no astoņām izdevniecībām.

Ērikas Bērziņas dzejoļu krājums *Mammas dzejoļi* ir iekļauts šī gada *Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijas* kategorijā mazākajiem lasītājiem. Kā skaidrots dzejoļu krājuma anotācijā: «Krājums veidojies kā poētiski vērojumi par attiecībām kuplā ģimenē, izmantojot gan bērnu, gan vecāku skata punktus, lai radītu dzīvu ģimenes kopības izjūtu. Savā ziņā tā ir ģimenes dienasgrāmata,

Dzejniece un žurnālu *Mans Mazais* un *Pūcīte* redaktore Ērika Bērziņa ar diviem jaunākajiem bērniem.

bērni dzimst, aug, veidojas savstarpējās attiecības, tiek piepildīta, atklāta un aizvien paplašināta viņu pasaule. Taču dzejoļu tēlainība un autores spēja jebkurā ikdienas situācijā, kas tik pazīstama visām ģimenēm ar maziem bērniem, atrast kontrpunktu dažādu vecumu atšķirīgajiem redzējumiem, padara šo ģimeni par savējo ikvienam lasītājam.» Dzejniece priecājas, ka viņas grāmata šogad ir iekļuvusi *Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijas* kolekcijā, jo «manuprāt, bērnu vērtējums ir daudz būtiskāks nekā dažādas profesionālās balvas. Ar nepacietību gaidīšu bērnu atsauksmes!»

Ērika Bērziņa ir mamma trim bērniem, un, kā pati smeļot saka: «Maniem bērniem ir plaša vecumu amplitūda, vecākajai meitai nupat

nosvinēja 13. dzimšanas dienu, vidējam dēlam ir astoņi un jaunākajam dēlam šonedēļ paliek pieci gadi.» Autori rakstīt dzejoļus bērniem pamudinājusi pieredze būt mammai, pašas augošie bērni, kā arī lielu paldies par pamudinājumu viņa saka literātei Inesei Zanderei, kas, kaimiņos dzīvojot un laiku pa laikam satiekoties, atgādinājusi: «Ērika, tev ir jāuzraksta, kāds dzejolis bērniem.» Tā arī kopš 2014. gada Bērziņa sākusi publicēt savus dzejoļus bērnu dzejas izlasē *Garā pupa*, līdz nonākusi līdz dzejoļu krājumam *Mammas dzejoļi*.

Dzejniecei pašai bērnībā ļoti svarīgi bijuši brīži, kad tētis vakaros viņai lasījis grāmatas. Tā tas bijis ik vakaru, ilgi, pat tad, kad viņa pati jau itin labi pratusi lasīt. «Ja tu ap-

zinies to bērnības īpašo garšu, tu vari bērnus, gan savējos, gan citus, iesaistīt visādās foršās lietās. Un viena no tām foršajām lietām ir grāmatu lasīšana,» pamato Ērika Bērziņa, piebilstot: «Ja mēs varam bērnus par grāmatu lasīšanu ieinteresēt rotalīgā veidā, tas iedod pavisam citu dimensiju. Turklāt vieglāk to izdarīt tiem vecākiem, kuri paši lasa.» Grāmatas viņas ģimenē lasa arī tagad. Interesanti, ka mammas sarakstīto dzejoļu krājumu viņas pašas bērni sākuši lasīt tikai nupat. Viņa pieļauj, ka ir diezgan neparasti lasīt tuvu cilvēku sarakstītu grāmatu, kas tik lielā mērā sasaucas ar pašiem, pašu dzīvi. Tagad gan autores bērni lasot labprāt arī mammas rakstīto, turklāt atzīst, ka dzejoļi ir ļoti interesanti. Viņa lasa priekšā savam jaunākajam dēlam un atzīst: «Grāmatu lasīšana bērniem ir lieliska pieredze, ko mēs varam pēc tam paņemt līdzi arī savā pieaugušo dzīvē.» Dzejniece cer, ka arī ventspilnieki iedvesmosies no šīs tikšanās.

Ventspils bibliotēka aicina vecākus vai jebkuru pieaugušo ieskatīties *Vecāku žūrijas* kolekcijas grāmatās, jo tās lielākoties stāsta par vecāku un bērnu attiecībām un attieksmi pret bērniem, rosina cienīt bērnu iekšējo pasauli un gūt izpratni par pieaugšanas pārdzīvojumiem. *Vecāku žūrijas* kolekcijas grāmatas spēj raisīt diskusijas par lasīšanas nozīmi personības tapšanas ceļā.

Līdz gada beigām Ventspils bibliotēka plāno sarunas arī ar garstāsta *Upe* autori Lauru Vinogradovu un romāna *Kariete uz Santjago* autori Kristīni Ulbergu. ■

Avots: Ventas Balss

Datums: 14-10-2021

Kopš bērnības draugos ar grāmatām

♦ Aina Mūrniece visu darba mūžu veltījusi, strādājot ar lasītājiem Bauskas pusē

LIGITA ASARE

Valsts svētku priekšvakarā Bauskas Centrālās bibliotēkas lasītāju apkalpošanas nodaļas vadītāja Aina Mūrniece apbalvota ar Bauskas novada pašvaldības godarakstu par ieguldījumu Bauskas Centrālās bibliotēkas un reģionu bibliotēku attīstībā. Sogad apritējuši 40 gadi, kopš A. Mūrniece strādā bibliotēkā Bauskā.

Darba mūžs ieguldīts mūsu novadā, bet kur ir jūsu saknes?

– Mana dzimtā vieta ir Latgalē, esmu dzimusi un uzaugusi Bērzpils ciemā Balvu rajonā. Pēc Bērzpils vidusskolas beigšanas iestājos Latvijas Valsts universitātē, studēju Filoloģijas fakultātē bibliogrāfijas specialitātē. Kā jau tas tolaik bija ierasts, absolventus norīkoja strādāt pēc valsts noteiktas sadales. Tā arī nonācu šeit, izrādījās – uz palikšanu.

Vai bibliotekāres profesija bija bērnības sapnis?

– Tā tieši varbūt nē, bet grāmatas gan patika kopš bērnības, daudz lasīju. No vidusskolas laika īpaši atmiņā palicis Silvijas Rannamā romāns «Kadrija». Skolā patika humanitārie mācību priekšmeti, īpaši literatūra. Kad bija jāizvēlas studijas, zināju, ka nevēlos kļūt par skolotāju. Tāpēc Filoloģijas fakultātē izvēlējos apgūt bibliogrāfijas kursu.

Kā tas bija – iedzīvoties Bauskā?

– Pirmajā gadā bija tāda kā svešnieces izjūta. Nebija daudz paziņu, bieži braucu uz Rīgu satikties ar studiju biedriem. Taču drīz vien iejutos ļoti labi, lielā mērā pateicoties kolēģiem, kas bija ļoti draudzīgi un atsaucīgi. Kad sāku strādāt, bibliotēkas vadītāja bija Leontīne Zariņa.

Ar kolēģiem man ir paveicies visos laikos, vienmēr varēts saņemt palīdzību. Man prieks, ka tagad bibliotēkas darbā ienāk jaunās paaudzes cilvēki. Svaigas vēsmas vajadzīgas, arī ar jaunajiem sarīkojamiem labi.

Ar ko nodarbojas lasītāju apkalpošanas nodaļas vadītāja?

– Visisāk varētu atbildēt – daru visu, ko vajag. Bet ir jomas, ar ko nodarbojos lielākoties. Komplektēju grāmatas Centrālajai un Bērnu bibliotēkai, kā arī palīdzu ar padomu pārējām bibliotēkām tagadējā Bauskas novada teritorijā. Pastāvīgu darbu prasa bibliotēkas krājuma izvērtēšana. Tas nozīmē uzraudzīt, kuras grāmatas ir nolietojušas vai novecojušas un kuras – jāgādā jaunas. Klientu zālē ir maz vietas, tāpēc grāmatas, kuras lasa mazāk, jāpārveido uz krātuvi. Izsēkot grāmatu aprīti, jāgādā palīdz elektroniskā grāmatu

AINA MŪRNICĒ: «Man patik mans darbs.»

FOTO – IVARS BOGDANOVŠ

KOLĒGU IETEIKUMS

No Bauskas Centrālās bibliotēkas ieteikuma A. Mūrnieces apbalvošanai:

«Mērķtiecīgs un kvalitatīvs darbs ne tikai ar bibliotēkas lasītājiem, bet visa novada sabiedrībai; Veiksmīga sadarbība ar plašu sadarbības partneru loku;

Radoša un pašizstrādāta attieksme pret darbu. Krājuma kvalitāte, ko raksturo saturiski visaptverošs, fiziski kvalitatīvs un vizuāli pievilcīgs krājums, ir viena no svarīgākajām un atbildīgākajām A. Mūrnieces darba sastāvdaļām. Pilnībā pārzinot bibliotēkas krājumu, pazīstot teju katru apmeklētāju, ar smaidu, pozitīvu attieksmi un vienmēr visu varot, viņa izstaro mieru un palīdzību par bibliotēkas pakalpojumu kvalitāti. Apmeklētāji novērtējuši A. Mūrnieces profesionalitāti, nosvērtību, mieru un zināšanas par jebkuru bibliotēkas krājuma vienību. Bibliotēkas speciāliste, kuras pārzinā ir sadarbība ar grāmatu izdevējiem un tirgotājiem. Ilglaicīgais darbs nozarē ir ļāvis A. Mūrniecei kļūt par patiesu erudītu un zināšanu latviešu izdevējdarbības ekspertu. Viņas zināšanas izmanto arī visu Bauskas reģiona bibliotēku darbinieki, konsultējoties par bibliotēkas krājuma

sabalansētību un krājuma komplektēšanas koncepcijas balstītu krājumu veidošanu.

Speciāliste gatavo saturiski kvalitatīvas ceļojošās grāmatu kopas, kas ceļo pa reģiona pagastu bibliotēkām.

Grāmatu svētku lielais grāmatu tirgus ir viņas cītīgā darba rezultāts.

Vienmēr ieinteresēta un atvērta jaunai zināšanu un prasmju apguvei. Prasmīga tehnoloģiju lietošanā bibliotēkārā darbā.

Speciālistes darbu Bauskas Centrālajā bibliotēkā raksturo tādas vērtības kā sūtība, degsmes, stāja, veiksmes un sevis apzināšanās, kas rezultējas izcilā darba rezultātā.

Vienmēr korekta, ieturēta, laipna un pretimnākoša. Pārliecināta par savu ceļu, viedokli un darbiem, un savu argumentētu viedokli. Ja Aina saka, tad Aina izdara!

Viņai ir veiksmes atrasties vietā un laikā, kas piepilda dzīvi, telpu, līdzilvēkus un sevi pašu, ir veiksmes būt savā vietā. Piemīt sevis apzināšanās – ar cieņu un mīlestību pret kolēģiem un apmeklētājiem.

vajadzībām. Grāmatu krājumi izvietoti vairākās telpās, tas darbu sarežģī.

Kā mainījies bibliotēkas lietotājs šo gadu laikā?

– Tagadējais lasītājs ir ļoti informēts un ziņošs, nāk ar konkrētām vajadzībām. Apmeklētāju, kas grāmatas izvēlas, staigājot starp grāmatu plauktiem, kļūvis daudz mazāk.

Kas ir jūsu brīvā laika nodarbes, vai lasāt grāmatas?

– Jā, protams, lasu. Interesē dažāda literatūra – gan detektīvromāni, gan grāmatas par ievērojamu cilvēku dzīvi, mēdzu lasīt Džordžo Mojas grāmatas. Guvusi iedvesmu ceļojumā pa Ungāriju, izlasīju Nikolas Avrila «Keizariene» par Austroungārijas pēdējo keizarieni Sisi. Pēdējā laikā kā īpaša atmiņa ir Daces Rukšānes grāmata «Krieva āda». Pašlaik esmu iecerējusi izlasīt latviešu autoru biogrāfiskajā sērijā «Es esmu...» izdotās grāmatas par ievērojamām personām Latvijas vēsturē. Lasīšana sniedz emocijas un atpūtu, vienlaikus var uzzināt kaut ko jaunu.

Man ļoti patiek ceļot, relaksējos, strādājot dārzā. Bet, ja vien ziemeļi ir sniegs, labprāt dodos distancē slēpošanā.

Vai nav nācies nožēlot, ka viss līdzšinējais darba mūžs veltīts tikai bibliotēkai?

– Neslēpsu, karjeras laikā ir bijuši arī citi piedāvājumi, bet, izsverot plusus un mīnus, allaž nolēmu palikt pie bibliotekāres darba. Esmu apmierināta ar profesiju, nekad nav gribējies to pamest. Te visu laiku ir jāmacās un jāapgūst daudz jauna, tas ir interesanti un nav vienmuļi. Skaarsme ar klientiem liek sevi uzturēt labā garastāvoklī. Man patik mans darbs.

Ko jums nozīmē pašvaldības augstais apbalvojums?

– Priecājos, ka manu darbu novērtē. ♦

Piešķir Bauskas novada pašvaldības apbalvojumus

• **Trīs apbalvojumi «Atzinības raksts»:** Guntai Sirmelei, Ligitai Kārklīnai un biedrībai «Laiks jauniešiem».

• **Seši apbalvojumi «Godarāksts»:** Sarmītei Umbrasai, Maijai Rotšteīnai, Pajai Tabakai, Aīnai Mūrniecei, Agritai Hatkevičai, Līvījai Šarkei.

AVOTS: BAUSKAS NOVADA PAŠVALDĪBAS SABIEDRISKO ATTIECĪBU SPECIĀLISTES ANDRAS MATULENKO SNIEGTĀ INFORMĀCIJA.

Avots: Bauskas Dzīve
Datums: 17-11-2021

Aktuāla informācija no Balvu Centrālās bibliotēkas

Dokumentu kopijas jānosūta elektroniski?
Apjomīgs daudz lappušu biezs līgums jānoskenē?
Nepieciešams pārvērst elektroniskā formātā dokumentāciju?

Balvu Centrālajā bibliotēkā pieejams maksas pakalpojums - daudzlappušu apjomīgu dokumentu vienlaicīga skenēšana ar ātrgaitas skeneri līdz pat A3 formātam. Dokumentam jābūt uz atsevišķām, atdalītām lapām.

Skenēšanas iekārta iegādāta projekta "Not just books" ietvaros.

Lasi! Atbalsti! Iesaisties!

Informācija: Ligita Pušpure

Atkal sākusies lasīšanas programmas "Bērnu-jauniešu-vecāku žūrijas 2021" grāmatu kolekcijas izzināšana.

Mēs zinām, ka Balvu pilsētā dzīvo paši čaklākie grāmatu lasītāji! Pateicoties lasītājiem, viņu vecākiem un pirmsskolas iestāžu skolotājiem, Balvu Centrālā bibliotēka martā visas Latvijas mērogā saņēma pateicību par vislielāko lasītāju skaitu "Bērnu-jauniešu-vecāku žūrijas 2020"! Lasīšana turpinās! Ja Tev patīk lasīt, uzzināt, izziņāt, domāt, interesanti pavadīt brīvo laiku - nāc un kļūsti par LASĪŠANAS EKSPERTU! Tavs uzdevums būs izlasīt 6 žūrijas grāmatas. Tu varēsi izteikt savu viedokli, diskutēt ar saviem vienaudžiem un saņemt mazu balviņu! Gaidām bibliotēkā!

Ir noslēdzies vasarā organizētais fotokonkurss "Es lasu kopā ar...", kura mērķis bija popularizēt lasīšanu, veicināt radošumu, interesi par grāmatu un apkārtni. Fotogrāfijas ienāc aplūkot bibliotēkas bērnu abonementā. Paldies visiem dalībniekiem!

Jūs visi bijāt paši labākie! Esam priecīgi par aktīvu dalību konkursā "Kur dzejoļi dzīvo?" Konkurss piedalījās 68 bērni un pieaugušie. 32 dalībnieki iesniedza pilnīgi pareizas atbildes! Pirmie ātrākie pareizo atbilžu iesniedzēji bija Evelīna Lesniece, Aija Socka un Toms Kaļāns! Septembrī ceļojumu pie mazajiem lasītājiem pirmsskolas izglītības iestādēs uzsākuši 3 GRĀMATU KOFERI, kurus, atverot un izziņot, mazie lasītāji uzzinās daudzas brīnumainas un nezināmas lietas par draudzību, pieklājību, zemi, gadalaikiem un daudz ko citu. Ja vēlies atvērt šo koferi savā bērnu dārzā, sazinies ar bibliotēku! Veiksmi lasīšanā un izziņāšanā! Gaidām bibliotēkā!

BIBLIOTĒKA PIEDĀVĀ INDIVIDUĀLO APMĀCĪBU

Sobrīd, lai risinātu dažādus jautājumus, ir apgrūtināta vai liegta ierašanās iestādēs. Pasa, kad cilvēks ar cilvēku sazinās klātienē, ir noslēdzies, pārsvāra visu notiek elektroniski. Arī telefoniski sazināties ir grūti, jo daudzi ir pārliecinājušies, ka iestādes nevar sazvānīt vai savienojums jāpaida ļoti ilgi.

Šādos gadījumos var palīdzēt digitālās prasmes!

Tēmas, par kurām varētu runāt:

- Mana digitālā darba vieta;
- Dokumentu izstrāde ar MS Word;
- Internets un e-pakalpojumi (darbošanās www.lavija.lv, prasme veikt dažādus maksājumus, aizpildīt un iesniegt iesniegumus);
- Informācijas novērtēšana un saņemšana e-pastā;
- Fotogrāfiju pārsūtīšana no viedierīcēm uz datoru, fotogrāfiju apstrāde;
- Medijpratība (droša darbošanās internetā, kā atšķirt viltus ziņas un neuzķerties uz šķa dažādiem krāpniekiem u.tml.);
- Sociālie tīkli (Facebook, Instagram, Draugiem.lv, Twitter, YouTube);
- Jautājumi, kas mulsina vai rada neskaidrību, darbojoties digitālajā vidē.

Aicinām uzdrošināties
un pieteikties apmācībām,
zvanot mob.29262063 !

Visvalža Lāča unikālā bibliotēka – jaunās mājās

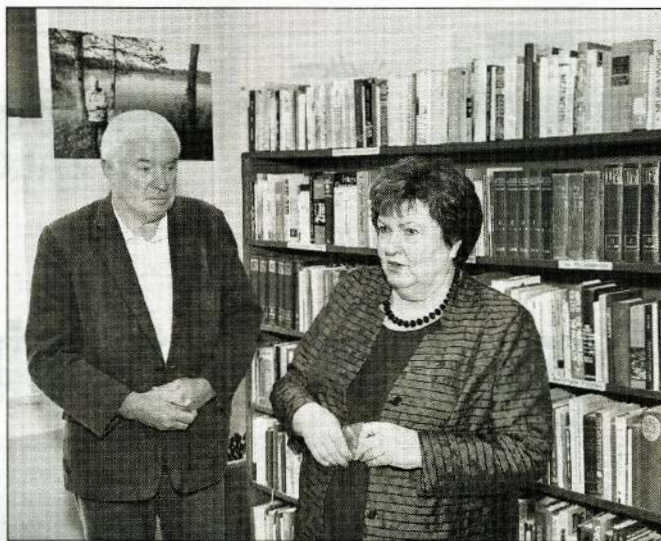
Kā katram cilvēkam, arī katrai bibliotēkai ir vajadzīgas savas mājas. Visvalža Lāča nepilnus divus tūkstošus eksemplāru lielā bibliotēka ilgus gadus mājāja sava saimnieka mājās "Baltužēnos", bet, laikam ritot, tās iekārtotājs un īpašnieks 2020. gada pavasarī, neilgi pirms aiziešanas mūžībā, pieņēma lēmumu to dāvināt Latvijas Universitātes Akadēmiskajai bibliotēkai.

Lai arī bibliotēkas tālais ceļš no "Baltužēnu" mājām Viešūra ezera krastā līdz Rīgai gan tiešā, gan pārnēstā nozīmē nebūt nav bijis taisns un gluds, jo šajā ceļā ir bijusi ne tikai Latvijas Universitātes Akadēmiskās bibliotēkas direktore Ventas Koceres Visvaldim Lācim dāvinātā torte, bet arī dažādi lielāku vai mazāku pārpratumu ērkšķi, Visvalža Lāča bibliotēkas grāmatu lasītavas atvēršanas pēcpusdienā tās jaunās mājas Rūpniecības ielā Rīgā tika atzītas par vispiemērotākajām.

Tā kā Madonas novada Vestienā pirms mēneša notikušajā apgādā "Jumava" izdotās grāmatas "Visvaldis Lācis atmiņu atspulgos" atvēršanas pēcpusdienā visi atmiņu stāstu autori piedalīties nevarēja, 30. septembra agrā pēcpusdienā Latvijas Universitātes Akadēmiskajā bibliotēkā pulcējās Visvalža Lāča radinieki, domubiedri, kaimiņi, draugi, lai vēlreiz vērtu valā grāmatu "Visvaldis Lācis atmiņu atspulgos".

Grāmatu atverot, savās atmiņās par Visvaldi Lāci dalījās atmiņu stāstu autori: bijušais Nacionālo Daugavas Vanagu organizācijas priekšsēdētājs Aleksandrs Kalvāns, Visvalža Lāča mazdēls Reinis Lācis, LR 10., 11., 12. un 13. Saeimas deputāts Raivis Dzintars, bijušais Latvijas Sporta veterānu-senioru savienības valdes priekšsēdētājs Daumants Znatnajs, Visvalža Lāča kaimiņš Didzis Liepiņš, bijušais Latvijas Nacionālo bruņoto spēku komandieris Raimonds Graube, kinooperators Raits Valters un Latvijas Universitātes Akadēmiskās bibliotēkas Misiņa bibliotēkas direktore Gunta Jaunmuktāne.

Jaunatvērtajā lasītavā turpmāk mājās arī Visvalža Lāča radinieku atgādātā bibliotēkai piederošā milzīgā keramikas "Pūce" un Jura Visocka apgādā "Jumava" vārdā dāvinātās vairākas apgādā savulaik izdotās Visvalža Lāča paša sarakstītās grāmatas: "Latviešu leģions patiesības gaismā", "Nacionālisms un brīvība", "Latviešu leģions ārzemju vērotāju skatījumā", "Kurzeme

LU Akadēmiskās bibliotēkas direktore Venta Kocere un grāmatas sastādītājs Andris Dzenis Visvalža Lāča lasītavas atklāšanā.

JĀŅA BRENČA foto

Rakstnieka, vēsturnieka, politiķa, karavīra, sportista, sabiedriskā darbinieka un publicista Visvalža Lāča personīgā bibliotēka un rokrakstu fonds Latvijas Universitātes Akadēmiskās bibliotēkas Misiņa bibliotēkas lasītavā Rīgā, Rūpniecības ielā 10, gaida visus, kuri vēlas iepazīt un izzināt, — vēsturniekus, pētniekus, studentus, karavīrus, politiķus, jebkuru lasītāju, kurš interesējas par vēsturi, it īpaši — par militārajiem konfliktiem pasaules dažādos nostūros un to nozīmi tautu likteņos, jo īpaši — latviešu tautas likteņos.

(1944—1945). Latviešu gara un patvēruma cietoksnis".

Visvalža Lāča lasītava mums visiem būs vieta, kurā paplašināt savu redzeslauku un redzesloku — no "Baltužēniem" pie Viešūra ezera un Gaiziņkalna — līdz apvārsnim, un pat vēl krietni aiz tā...

No grāmatas "Visvaldis Lācis atmiņu atspulgos":

"Cilvēka mūža stāsts tiek rakstīts ar viņa darbiem. Ar paveikto savu līdzcilvēku, sava novada, savas zemes, savas tautas un savas valsts labā. Visvalža Lāča mūžu vienā atmiņu atspulgu grāmatā ietilpināt nav iespējams. Viņa mūžs latviešu

tautas lielajā likteņstāstā ir ievīts uz mūžiem.

Karavīra mūžs tiek rakstīts ar sviedriem un asinīm, gan grūtos kauju ceļus staigājot, gan dvēselei vēl ilgu laiku pēc kara asiņojot. Senās brūces uzplēšot, bijušo kauju vietas un ciņubiedru atdusas vietas apmeklējot. Cilvēku traģēdijas un tautu likteņus vēstures stāstos, filmās un grāmatās iekļaujot...

Visvaldis Lācis bija daudz milēts, cienīts un apbrīnots, un daudz — nīsts... Viņu uzklaušīja un viņā ieklausījās. Ar viņu diskutēja un strīdējās... Vieni viņu dedzīgi atbalstīja; citi viņam nepiekrita, iebilda, viņa viedokli apstrīdēja un noliedza. Gan savējie, gan svešie. Bet viņš prata sarunāties — gan ar savējiem, gan ar svešajiem. Un vienmēr — ar pārliecību par savu taisnību.

Mēs visi esam tik dažādi un tik atšķirīgi — katrs ar savu stāstu, katrs ar savu likteni, bet likteņdārzs mums visiem ir viens — pie Daugavas..."

Atmiņu stāsti Visvalža Lāča bibliotēkas jaunajās mājās tovar nenoklusa līdz pat vakara tumsai... Par Visvaldi Lāci un viņa vietu Latvijas vēsturē, par Visvalža Lāča bibliotēku, par drīzā nākotnē plānotajiem Visvalža Lāča literārajiem lasījumiem, par jaunām grāmatām par Visvaldi Lāci, par Viešūra ezeru, par "Baltužēniem" un par jauniem apvārsņiem...

ANDRIS DZENIS

Bibliotēka - vieta, kur visiem gribas uzskavēties

Tas varētu būt vadmotīvs, kas vieno sabiedrības vēlmēs attiecībā uz topošo Alūksnes jauno bibliotēku. Lai uzzinātu sabiedrības viedokli un vēlmēs, kādai jāizskatās jaunajai bibliotēkai Alūksnē un kādas funkcijas tajā jāiekļauj, pašvaldība kopā ar Alūksnes pilsētas bibliotēku pagājušajā nedēļā aicināja lietotājus uz diskusiju "Kādu es vēlos jauno bibliotēku?" četrām dažādām auditorijām - ikvienam interesentam, senioriem, jauniešiem un jaunajām māmiņām.

Pieejama visiem

Sarunā ar senioriem, kas bija visvairāk apmeklēta, Alūksnes pilsētas bibliotēkas direktore Iveta Ozoliņa uzsvera, ka bibliotēkas saturs laika gaitā mainās un bibliotēkas darbinieki reaģē uz apmeklētāju vēlmēm. "Gribētos, lai arī pie mums ir tā, kā rakstīts Helsinku bibliotēkā - mēs neesam bibliotēka, mēs esam viesistaba. Lai to apmeklē dažādu paaudžu cilvēki un viņiem bibliotēkā patik, un ir, ko darīt. Lai bibliotēka ir ne vien lasīšanas, informācijas un zināšanu ieguves, bet arī radošuma vieta," sacīja I. Ozoliņa.

Vēsturniece Astrida Ievendiece bibliotēku Alūksnē apmeklēja jau 46 gadus. Viņa, pirmkārt, akcentē tās pieejamību. "Bibliotēka ir kultūras iestāde, ko visi apmeklējam bez maksas, un tas ir jānovērtē. Jaunā vieta izvēlēta labi, jo kopā ar Kultūras centru, Mākslas skolu veidos vienotu kultūrkrautu ezera malā. Tur senioriem ir laba pieejamība, ir jau stāvlaukumi. Plaši lasītava, abonementam jābūt 1. stāvā. Būtu jauki, ja ielāpnotu nelielu kinozāli, kur draugu lokā būtu iespējams noskatīties video filmas. Tā kā bibliotēkai pienākumos ietilpst arī novadpētniecība, tad noderīga būtu arī telpa izstādēm. Novada bibliotēku vēstures krātuvēs glabājas daudz interesantu stāstu, ar kuriem varētu iepazīstināt visus iedzīvotājus. Lasītava noderētu arī mīkstās (gan viegli kopjamas) mēbeles. Bērni varētu darboties atsevišķā ēkas spārnā. Kafijas automāts iepriecinātu visus apmeklētājus," sacīja A. Ievendiece.

Savukārt Vizma Supe, kura uz tikšanos nebija varējusi ierasties, savus ierosinājumus bija iesūtījusi rakstiski. Viņa jauno bibliotēku vēlas redzēt ar plašām, gaišām telpām, brīvu piekļuvi visām vecuma grupām un arī ar veselības problēmu skartajai sabiedrības daļai, neuzbāzīgu dizainu, mūsdienīgiem pakalpojumiem, informāciju, komunikāciju un saskarsmi. Lai bibliotēkas darba ikdienā ritētu pilnvērtīgi un apmeklētājiem sniegtu kvalitatīvus pakalpojumus, jābūt paredzētām telpu sadalījuma, kas netraucētu vienu otru.

Sarunas gaitā seniori vaicāja, kādēļ par jaunās bibliotēkas mājvietu izraudzīta ēka Ojāra Vāciša ielā 2a, un kāds būs pašreizējās tās ēkas liktenis. Alūksnes novada pašvaldības projektu vadītāja Sanita Adlera skaidroja, ka tā ir iespēja sāktot ēku, kas ir pašvaldības īpašums, un no tā ieguvēji būs gan Alūksne, gan alūksnieši. Par pašreizējās ēkas izmantošanu nākotnē vēl būs jālemj.

AKTĪVĀKIE diskusijas apmeklētāji bija seniori, kuri lielākoties pauda vēlmi pēc bibliotēkas, kas būtu pieejama visiem.

FOTO: DACE PLAUDE

Izaicinājums - klusā un skaļā bibliotēkā

Diskusija, uz kuru bija aicināts jebkurš interesents, bija maz apmeklēta, bet no atnācējiem - sabiedrisko attiecību speciālistes Andas Podziņas un arhitekta, antropologa Matīsa Steinerta, projekta darba grupa saņēma daudz vērtīgu ideju par to, ko plānotajā iestādē vēlas sagaidīt. S. Adlerē klātesošos iepazīstināja ar viziju - kultūras iestāžu krastmalu, kas iekļaus Mākslas skolu, Alūksnes Kultūras centru un nu arī topošo bibliotēkas ēku ar piegulošo zemi - zaļo zonu līdz "Benevilai". "Lai mēs iegūtu maksimāli labu rezultātu, projektētāju darba uzdevumā svarīgi iekļaut visu vajadzīgo, sākot no telpu plānojuma līdz funkciju un pakalpojumu aptverei, veidojot šo ēku ne tikai kā bibliotēku, bet arī kā sabiedrības centru," stāstīja S. Adlerē.

Klātesošie bija vienprātīgi, ka nākotnes bibliotēka nebūs tikai grāmatu krātuve, tai vajadzētu būt sabiedrības epicentram, vienlaikus rodot vietu mierīgai lasīšanai un pētniecības darbam. "Jo ērtākas, omulīgākas telpas ar daudzpusīgām iespējām, jo vairāk cilvēks tās apmeklēs, jo vairāk taciņa uz tām iesaistīs, un kļūs par pieradumu. Ir svarīgi radīt vietu, kur cilvēki vēlas uzskatīties," teica A. Podziņa.

M. Steinerts interesējās ne tikai par plānoto telpu iekārtošanu, bet arī par apkārtnes vides labiekārtošanu un vienotas saistītas veidošanu ar ezermalā esošajām kultūras un mākslas vietām. "Alūksnē grūti sarīkot kādu kopprades nometni vai plenēru skaitliski lielākam viesu daudzumam, bet, ja vienuviet ir vairākas iestādes, kur viesi var sadalīties, tad tas ir iespējams," viņš teica. Savukārt runājot par telpu izvietojumu konkrētajā ēkā, viņš pauda bažas, kas pastāv sadrumstalotības risks,

tādēļ atbalstīja projekta vadītājas ieceri par stiklotu piebūvi ēkas iekšpagalmā. Tāpat galveno izaicinājumu ēkas projektēšanā viņš saskata klusās un vitālās daļas izveidē - lai tās netraucē viena otru.

Ģimenēm draudzīga vieta

Diskusijai ar jaunajām māmiņām atsaucība bija maza. Klātienē tikties ieradās tikai viena māmiņa. Vairākas gan bija iesūtījušas ieteikumus elektroniski. Divu bērnu mamma Elīna Balode ieteica izveidot rotaļu telpu, lai bērniem būtu, kur uzturēties, kamēr vecāki izvēlas grāmatu vai nododas lasīšanai. S. Adlerē tam piekrita un atzina, ka bibliotēka nebūs vienkārši grāmatu glabātuve, bet telpas paredzētas dažādām aktivitātēm, tostarp bērnu rotaļām. Tomēr, ierīkojot šo telpu, jāizvēlas tādi rotaļu elementi, kas nerada troksni.

Izskanēja ierosinājums, ka būtu vērtīgi ierīkot bērnu pieskatīšanas telpu un vietu attālinātajam darbam - kamēr vecāks strādā, tikmēr bērns turpat rotaļājas. Iespējams, nākotnē varētu piedāvāt arī bērnu pieskatīšanas pakalpojumu, kamēr vecāki dodas savās gaitās. Ērta būs arī paredzēt āra lasītava, bērniem - sēžamais. Iesūtīt idejas elektroniski, māmiņas ierosināja bērniem organizēt stāstu lasīšanas dienas, kad stāstus lasītu vairākas dienas kā seriālus, jaunās telpas aprīkot ar lielu televizoru, lai varētu skatīties filmas. Noderīgs būtu interaktīvais spēļu galds, smilšu vai ūdens terapijas galds, zona, kur bērniem kāpt, lēkt un darboties, bērnu istabā varētu būt mīkstie krēslī, kluči. Dator-telpai jābūt nodalītai. **AMZ**

Dace Plaude, Agita Bērziņa, Loreta Jargane, Sandra Apine

Vārdi, ar kuriem tev saistās bibliotēka?

Ko bibliotēkā vēlas vidējā paaudze?

- Klusā zona, omulīgas kabīnes lasīšanai un pētniecībai, vitālā - sarunām, aktivitātēm
- Kopprades telpa un neliela pašapkalpošanās virtuvīte
- Draudzīga vide (sēdēšanas iespēja uz kāpnēm, palodžēm)
- Izvairīties no telpu sadrumstalotības
- Iekšpagalms ar juntu
- Transformējamās sienas, kas palīdz variēt telpu izmēru
- Sadarbība ar ezermalā esošajām iestādēm un uzņēmumiem, veidojot vienotu kultūras telpu, resursu izmantošanu
- Siena - tāfele
- Plaša konferenču zāle
- Individuāli skapīši bibliotēkas lietotājiem
- Grāmatu pakomāti
- Grāmatu apmaiņas punkts
- Zona, kur var lietot kafiju
- Laikietīgās mākslas izstāžu iespēja
- Vislabākās tehnoloģiju, multimedialitātes iespējas
- Āra lasītava
- Iedvesmojoši uzraksti, vienots interjers, fotografēšanas iespēja, "instagramīgās" vietas utt.
- Telpām doti nosaukumi (vai, piemēram, ziedotāju vārdā nosaukta telpa)

Ko bibliotēkā vēlas jaunieši?

- Pufi, sēžamais, mīkstās mēbeles, šūpulītīks
- Jauniešu atpūtas telpa
- Bērnu spēļu telpa
- Nodalīta vieta, kur lasīt, mācīties
- Atdalīta lasītava no atpūtas zonas
- Konferenču zāle, kuru var izmantot arī nelieliem pasākumiem sadarbībā ar skolu
- Ballīšu vieta, telpa, kur var rīkot tematiskās ballītes
- Plaši stikla logi, stikla telpa, stikla jumts, gaišas, košas telpas
- Bidāmie galdi, bidāmie grāmatu plaukti
- Terase
- Bekereja, kafējnīca ar karstajiem dzērieniem, bulciņām
- Virtuvīte, kur sataisīt tēju u. tml.
- Datorprogrammas, printeris, kopētājs
- Bīļjards, novusa galds
- Ekrāns, kur skatīties filmas
- Kamins
- Vairāk literatūras citās valodās (angļu u.c.)
- Filmu noma
- Lasītavai ilgāks darba laiks, lai, gaidot bērnus no pulciņiem, var uzturēties siltās, gaišās telpās
- Lai bibliotēka būtu daudzveidīga un iedvesmojoša vieta!

Paldies
»Vakara Ziņu« lasītājiem,
un neaizmirstiet
abonēt žurnālu
2022. gadam!

Bibliotēka atrodas
Raunas centrā.
 Pamanāma! Jo
 logi lieli, gaiši,
 caurskatāmi.

Raunas Gaismas pils

Kāpēc braucām uz Raunas pagasta bibliotēku? Jo tā regulāri sociālajos tīklos informē gan par mēnesī visvairāk lasītajām grāmatām, gan pieprasītākajiem preses izdevumiem. Ir bijuši mēneši, kad »Vakara Ziņas« gozejušās pirmajā vietā, bet šogad kopumā brīvdienu žurnāls »Vakara Ziņas« stabili turas pirmajā trijniekā, saka bibliotēkas vadītāja Digna Soboļeva. Ja jau tā, tad jābrauc ciemos, lai noskaidrotu, ko raunēnieši lasa!

«**K**āda lasāmvie-
la patīk? Ļoti
dažāda, no
biogrāfijām
līdz pat kriminālromā-
niem. Sievietes mēdz lasīt
romantisko literatūru, bet
ir arī tādas, kurām patīk
detektīvi. Citi lasa visu
pēc kārtas. Kāda sieviete
gada laikā izlasījusi vairāk
nekā 360 grāmatu,»
stāsta Digna Soboļeva.
Vidējā lasītāja port-
rets ir bērni un cilvēki
vecumā 50+. Prieks ir
par katru, kurš lasa!

Ļoti iecienīti ir žurnā-
li, bibliotēkas vadītāja
teic – brīžam šķiet, ka
žurnālus lasa vairāk nekā
grāmatas. Lasītāju literārā
gaume nosaka to, kādas
grāmatas tiek iegādātas.
Ir svarīgi, lai grāmatas

lasa, nevis lai tās iegult
plauktos. Jā, un arī
Raunas bibliotēkā ir rinda
pēc grāmatām. Daža
laba autora, piemēram,
Daces Judinas, romāni
visu laiku ir tik pieprasīti,
ka bibliotēkā to tikpat
kā nav. Kā viens izlasa,
tā nākamais jau steidz
saņemt eksemplāru.

Digna Soboļeva atzīst,
ka pašlaik bibliotēkas
funkcija ir kopēšana, dru-
kāšana, jo īpaši – kovid-
sertifikātu... Tāda ir dzīve,
un labi, ka bibliotēka ir
un tajā var nodrošināt
arī tādu pakalpojumu.

Un jauka Raunas
tradīcija ir vārdadie-
nas svinēšana! Nu jau
jāteic – kad apstākļi atkal
jauš un kad gadisieties
Raunas pusē, tad Raunas

vārdadienas svētkus vajag
izbaudīt! Tā ir viena no
retajām apdzīvotajām vie-
tām Latvijā, kuras vārds
dots arī cilvēkiem. Vārds

Ceturtās klases skolēnu sacerētie un
glītā rokrakstā pierakstītie dzejoļi. Ierosmei
skolotāja izvēlējās Maijas Laukmanes
dzejoļi »Mana zeme«. Bērni vēl esot
lasītāju vidū, bet jauniešu tikpat kā nav...

Pašlaik bibliotēkā
skatāma **Justīnes**
Buliņas foto izstāde.

Pilsētas bibliotēka kā ķīlniece

Otrdienas «Daugaviņā» izlasīju Ineses Zones rakstu par Jēkabpils pilsētas bibliotēkas nedienām – «Vai pašvaldība ir ieinteresēta Jēkabpils pilsētas bibliotēkas nākotnē?». Man ir rūgtuma pilna sirds, jo esmu liela grāmatu lasītāja un bibliotēka man mīļa. Izlasīju rakstu pat pa divi lāgi. Prātiņ, nāc mājās! Nesaprotu, kā bibliotēku var pārvietot uz telpām, kur grīdas netur grāmatu svaru. Vēl trakāk – novietot grāmatas pagrabā, kur mitrums tās sabojās un uzradīsies arī pelējuma sēnīte. Vai tad remonta plānotāji, tā veicēji un domes uzraugi ir galīgi neejas, ja nezina tik elementāras lietas? Nu domāšot un lemšot, ko darīt tālāk. Gauži ačgārnī!

Skumji, ka Alfons Žuks, kurš tagad ir Jēkabpils novada priekšsēdētāja vietnieks izglītības un kultūras jautājumos, izeju redz veco un nolietoto grāmatu izņemšanā no bibliotēkas. Vai tiešām bibliotēkā tik daudz vecu, nederīgu grāmatu? God. A. Žuk! Labu, vērtīgu grāmatu lasa daudz cilvēku, parasti ne jau pie glauna rakstāmgalda. Tās vāki nobružājas, ieplīst, grāmata izkrīt no vākiem. Ja grāmatu prasmīgi salīmē, iesien, tā kalpo gadiem, jo citas labākas nav. Vai tas nav zināms?

Tagad par visām nebūšanām vairo bibliotēkas vadītāju Renāti Lenšu. BD pareizi secina, ka bibliotēka ir ķīlniece, citu nepadarītā un nepareizi izdarītā dēļ nu «sit» bibliotēkas vadītāju. Piedodiet, kungi un dāmas, ir negodīgi un nehumāni veikt bibliotēkas akreditāciju, kad tās grāmatas teju, teju ir pārvestas uz jaunajām, turklāt ne visai piemērotām telpām. Bibliotēku taču nevar salikt čemodānā, pat ne divos, aiznest uz citu telpu, izņemt no tā, un viss

ir OK, kā tagad runā. R. Lenša lūdza pārcelt akreditācijas datumu. Nē, nevarot. Kāpēc? Izskatās, ka kāds vai kādi ir ieinteresēti, lai bibliotēku neakreditētu.

Grāmatu krājuma veidošana un lasītāju apkalpošana ir bibliotēkas pamatdarbs. Taču ir vēl citi darba virzieni, visnotaļ svarīgi un mūsdienīgi. Kādēļ tos pat nepiemin? Piemēram, bibliotēkas darbinieces regulāri gatavo vērtīgas izstādes, organizē dažādus interesantus un saturīgus pasākumus.

Es par Renāti Lenšu un viņas darbiniekiem varu teikt tikai to labāko – ļoti zinoši, laipni, sirsnīgi. Cik zinu, bibliotēkas katru gadu raksta atskaites. Tak iepazīstieties ar tām, salīdziniet ar Jēkabpils Galvenās bibliotēkas, vēl kādas citas grāmatu krātuves rādītājiem! Ko metat akmeņus to dārzinā, kuri pelnījuši vismaz lielu paldies par pašizliedzīgo darbu bibliotēkas simtgadē?

Man radās iespaids, ka A. Žukam daudz kas nav skaidrs, nav saprašanas, ko un kā darīt. Nesaprotu, kādi konkrēti uzdevumi būs jāveic Galvenajai bibliotēkai. Kā saprast A. Žuka teikto, ka Galvenā bibliotēka varbūt varētu atrasties A. Pormaļa ielā? Kas ar to domāts?

Maz lasītās grāmatas varētu kaut kur nolikt... Tas esot moderni. Ai, ai! Aizvedsim uz kādu tukšu telpu un sakrausim kaudzē... Vai Žukam ir nojēga, kā veido un izmanto depozitāriju? Cik tas maksā? Un vai tas vispār vajadzīgs Jēkabpils novadam? Labiņie taču visu veco, it kā nederīgo, bez domāšanas jau droši vien norakstījuši...

Aina
Jēkabpili

Tūjas bibliotēkā piejūriešus aicina uz paliekošiem darbiem

Salacgrīviešu biedrība *Bibliokuģis «Krišjānis Valdemārs»* šoruden vairāk plāno paviesoties tieši Vidzemes piekrastes bibliotēkās, lai mudinātu un mundrinātu piejūriešus viedām idejām un prātā paliekošiem darbiem. Tūjas Zinību centrā sestdien pulcējās patiesi sava dzimtā krasta patrioti, jo stāsts bija par Latvijas 496 km garo piekrasti, tās ļaudīm un dzīves vidi. Ar bibliokuģa gādību izdotajā grāmatā *No Rucavas līdz Ainažiem* to tvēruši fotomeistars Valdis Brauns un šo rindu autors. Kad jūrā pūš, ir laiks rakstīt, un katrs iepazītais piekrastes cilvēks kļūst par stāstnieku. Pateicoties Vidzemes piekrastes labam pazinējam un erudītam zvejnieka Aigaram Pūsildam, kurš tūjiešus iepriecināja ar prasmīgu jūras lietas skaidrot drusku sadzīvīskāk par ihtiologu leksiku, grāmatas autori savos ceļos sastapa lieliskus piekrastes zvejniekus Edgaru Zviedri un Jāni Garklāvu Saulkrastos, Normundu Grūbi Zvejnieciemā, Zigurdu Muižnieku un Aldi Priedi Liepupē un Duntē, Dzintaru Zanderu zvejnieku saimniecībā *Zītari* un Rolandu Ķirsi Ungēnu ciemā. V. Brauna kolorītais zvejnieku tvērums liecina, ka piekrastnieki nenolaiž rokas un savos centienos izdzīvot *uzdod toni* pārējiem piejūriešiem. Ko mēs varam viņiem līdzēt? Patlaban ļoti dzīva ir ideja par viedajiem ciemiem, un tieši apkaimēm un tur dibinātām biedrībām ir spēks rokā, ja

Uz sarunu par grāmatu *No Rucavas līdz Ainažiem* Tūjas bibliotēkā aicināja Gints Šīmanis, Zeltīte Millere, Aigars Pūsilds un Guna Grote-Majore

enerģija tiek vērsta dzimtā krasta virzienā. Labturība taču attiecināma ne tikai uz mūsu mazajiem draugiem, bet uz ikkatru no mums!

Pragmatiskais vienmēr iet roku rokā ar romantisko, un to mums muzikālajā vitrāžā atgādināja dziedošā Guna Grote-Majore, kuras ģitārspēle vilināja plašāk iepazīties ar novadnieces veikumu. Tū-

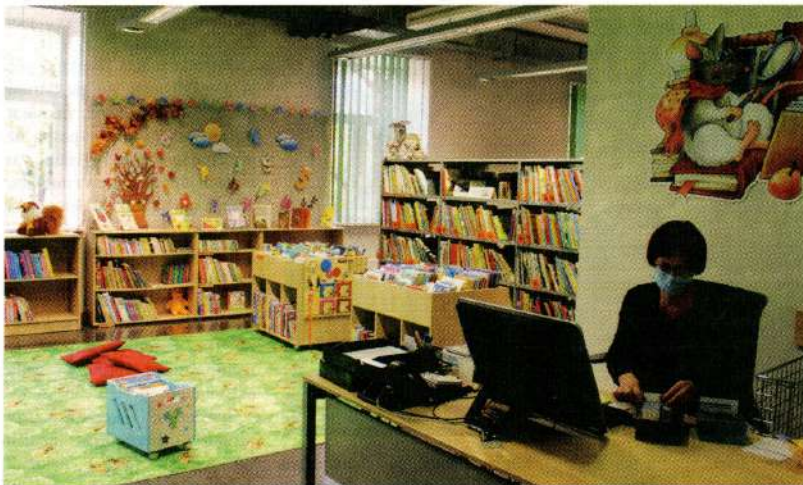
jas daiļdārza karalis Ojārs Kiršteins mūs loloja ar hortenzijām rudenīgajos krāsu musturos, Zinību centra vadītāja bibliotēkārē Zeltīte Millere lutināja ar viesmīlības auru, un vairāk nekā divas sestdienas pēcpusdienas stundas pagāja nemanot.

Gints ŠĪMANIS
Indras OZOLAS foto

Avots: Auseklis

Datums: 08-10-2021

Bibliotēkas darbu vērtē atzinīgi

Attēlā: Akreditācijas komisijas pārstāvji īpaši izcēla paveikto novadpētniecībā un virtuālo izstāžu veidošanā, atzinīgi novērtēti arī bibliotekāru un vadības profesionālisms.

Foto: Aivars Akmentiņš.

Septembrī Cēsu Centrālo bibliotēku apmeklēja Kultūras ministrijas izveidota akreditācijas komisija, lai vērtētu iestādes darbu un atbilstību reģionālās bibliotēkas statusam. Akreditācija notiek reizi piecos gados, un tāpat kā iepriekš Cēsu bibliotēka arī šoreiz saņēma atzinīgu vērtējumu.

Komisijas pārstāvji rūpīgi iepazinās ar visiem bibliotēkas darba virzieniem – grāmatu glabāšanu, publiskajām lasītavām, pakalpojumu klāstu, sabiedriskajām aktivitātēm. Kā atzina bibliotēkas direktore Natālija Krama, gatavošanās akreditācijai ir labs stimuls pārskatīt saimniecību, novērst nepilnības, kas ikdienā paskrējušas garām

un pilnveidot piedāvājumu lasītājiem.

Noslēdzot darbu, akreditācijas komisijas pārstāvji tikās ar Cēsu novada domes priekšsēdētāja vietnieku Ati Egliņu-Eglīti, vēlot atzinīgus vārdus gan bibliotēkas kolektīvam, gan pašvaldībai, kas nodrošinājusi grāmatmīļiem lieliskas telpas. Komisija īpaši izcēla paveikto novadpētniecībā un virtuālo izstāžu veidošanā, atzinīgi novērtēti arī bibliotekāru un vadības profesionālisms. Izskanēja arī aicinājums rast iespējas pilnībā īstenot bibliotēkas rekonstrukcijas ieceri un uzbūvēt arī plānoto piebūvi ar telpām nelieliem sarīkojumiem.

Avots: Cēsuy Vēstis

Datums: 01-10-2021

Rudens Mazsalacas pilsētas bibliotēkā

Šis neparastais, neskaidrību pilnais rudens Mazsalacas pilsētas bibliotēkai pagājis rosīgi. Dzejas dienu laikā, 9. septembrī, Ramatas pagasta Kultūras centram sadarbojoties ar Mazsalacas pilsētas bibliotēku, notika Dzejas dienu pasākums sākumskolas audzēkņiem, kuri Nuķu pusmuižas norā pulcējās pie A. Vārpas darinātā piemiņas akmens Marijai Pēkšēnai. Bērni runāja dzejoļus par rudeni, ko bija cītīgi mācījušies, kā arī *mežģīja mēles* un sacentās atpazīt, veidojot paši savu improvizēto dzeju. Kopā ar bērniem pārrunājām, kā dzejas rindas sasauca ar mūsu pašu piedzīvoto un kādi dzejoļi mūs uzrunā. Pasākuma noslēgumā pie piemiņas akmens tika nolikti ziedi. Šī ir tradīcija, kuru iedibināja mūsu leģendārā kultūras darbiniece Nellija Nurmika.

Turpinot Dzejas dienu aktivitātes, 13. un 14. septembrī Mazsalacas PII «Dārziņš» vecāko grupiņu audzēkņi un audzinātājas bija sanākušī māj-

gajā nojumītē dārziņa rotaļu laukumā, kur sarunājāmies dzejas valodā, meklējām atskaņas, *locījām mēles* un gājām burtu rotaļās. Bērni kopīgi noskaitīja dzejoļi un savā vakara pasaku grāmatā ielika grāmatzīmi par piemiņu no šīs dienas.

Savukārt 24. septembrī Mazsalacas stāstnieku kopas dalībniekiem organizējām Dzejas dienu ekskursiju «Dzeja dzīvo muižas dārzā». Vispirms devāmies uz Oleru muižu, kur mūs sagaidīja muižas saimniece Ieva Zemīte. Viņa pastāstīja par muižas vēsturi un atjaunošanas gaitu un izrādīja restaurēto Kungu māju, kurā valda īpaša atmosfēra. Tad devāmies pastaigā pa romantisko muižas dārzu, kurā savākta augu kolekcija no seniem dārziem, un uzzinājām par ainavu dārza veidošanas principiem. Neparasts bija muižas virtuves dārzs ar augstajām dobēm. Klausījāmies Ievas stāstu par Oleru rūnakmeni un japāņu dārza tapšanu. Tālāk mūsu ceļš veda uz

Endzeles muižu, kur Jeru pagasta bibliotēkas vadītāja Dzintara Vende mūs iepazīstināja ar Endzeles muižas dendroparku, kurā katrs dalībnieks varēja pārbaudīt savas zināšanas par kokiem. Endzeles muižas zālē priecājāmies par Sēļu puses gleznotājas Inas Vasiljevas taltu un mākslas darbiem. Turpinājumā Dzintara pastāstīja par Endzeles muižas vēsturi un ievērojamiem endzeliešiem. Sekoja sarunas pie tējas tases, kurās runājām par dzejas nozīmi savā dzīvē un radījām kopīgu dzejoļi no pašu izvēlētiem vārdiem, kas sanāca visai avangardisks.

Dzejas dienu izskaņā, 7. oktobrī, saulainā un skaistā rudens dienā, Mazsalacas vidusskolas aktu zālē 9. – 12. klašu grupām notika tikšanās ar komponistu, dziedātāju un dzejnieku Lauri Valteru, ko organizēja Mazsalacas pilsētas bibliotēka. Viesis pastāstīja par savu radošo ceļu, muzicēja un lasīja dzejoļus no saviem dzejoļu krājumiem «Vi-

sumā Veidoti Vārdi» un «Garam Gara Gaita». Pēc pasākuma klātesošie jutās iedvesmoti un pozitīvi uzlādēti.

Vēl oktobrī Mazsalacas pilsētas bibliotēkā apskatāma mākslinieka Jan Rudak personālizstāde, kura pie mums atceļojusi no kādas privātkolekcijas Cēsu pusē. Vairāk par mākslinieku un viņa daudzpusīgo daiļradi varat uzzināt vietnē <http://old-soul.weebly.com/>

Bērniem un vecākiem atgādinām, ka vēl ir iespēja kļūt par lasītveicināšanas programmas «Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijas 2021» ekspertu. Katrā vecumgrupā ir sešas kolekcijas grāmatas, kuras līdz janvāra beigām varat pagūt izlasīt un novērtēt, aizpildot elektronisko anketu. Grāmatas ar katru gadu kļūst arvien skaidrākas un interesantākas, un par labi padarītu žūrijas darbu seko arī atzinība un balviņas.

Liene Apsīte
Mazsalacas pilsētas bibliotēkā
Publicitātes foto

Avots: Liesma

Datums: 15-10-2021

Noslēgusies literārā pastaiga “Sēdēju parkā uz sola”

Šā gada aprīļa sākumā Ulbrokas bibliotēka ar vietnes *Actionbound* palīdzību izveidoja pastaigu svaigā gaisā, lai vienlaikus iepazītos ar novadnieka Pētera Brūvera dzīves un darba takām. Šo literāri informatīvo pastaigu varēja uzsākt pie Ulbrokas bibliotēkas Pētera Brūvera lasītavas loga, kur tika izvietots QR kods un maršruta karte. Pastaigas gaitā tika veikti interaktīvi uzdevumi, atbildēts uz jautājumiem, veidotas fotogrāfijas un noklausīti audioieraksti ar putna balss skaņām un dzejas lasījumiem.

Laika posmā līdz Dzejas dienām pastaigu veica 26 komandas, novērtējot to kā gana daudzpusīgu, interesantu, arīdžan informatīvu un sarežģītu. Pastaigā piedalījās ģimenes, vecāka gadagājuma cilvēki un jaunieši. Dažas komandas pastaigu veikušas vairākas reizes, iegūstot lielāku punktu skaitu. Bet šoreiz šīs pastaigas – spēles uzdevums bija informācijas ieguve, tāpēc suvenīra maišīnu ar bibliotēkas reprezentācijas līdzekļiem ieguva laimīgais izlozes dalībnieks. Dalību maršruta izpētē ņēma gan kājāmgājēji, gan riteņbraucēji un automobilisti, vidēji iegūstot 2014 punktu. Ceram, ka ieguvēji bija tie, kas izmantoja iespēju nostaigāt 11 kilometru, uzsākot ceļu no Ulbrokas caur Dzidriņām, gar Saveliem uz

Līčiem un atpakaļ – pa Jaunsišu ceļu, caur Vālodzēm uz Ulbroku, tādējādi iepazīstoties ar Stopiņu pagasta vietām, kuras savulaik skatījis dzejnieks un atdzejotājs Pēters Brūveris. Aicinām interesentus lasīt autora dzeju un iepazīt Pētera Brūvera lasītavas telpā iekārtoto privātkolekciju.

Atgādinām, ka iespieddarbu kolekcijā ietilpst 346 izdevumi, no tiem 310 monogrāfiskie izdevumi un 36 periodiskie izdevumi. Grāmatu kolekcija lielā mērā atspoguļo Pētera Brūvera profesionālo darbību. Lielākā daļa no grāmatām ir dažādu valodu vārdnīcas, kas tika izmantotas tulkotāja darbā. Brūveris tulkoja no lietuviešu valodas un tjurku valodām, kā pazīstamākās no tām var pieminēt uzbeku, kirgīzu, azerbaidžāņu un turku valodas. Kolekcijā var atrast mazskaitlīgu un pie mums nezināmu tautu valodu vārdnīcas, piemēram, karaīmu, kumiku, tatāru, tuviešu, altaļiešu, čuvašu un jakutiešu. Lielākā daļa šo vārdnīcu ir ar krievu valodu kā otru valodu.

Vērtīgu kolekcijas daļu sastāda dzejas krājumi svešvalodās, kuros publicēti Pētera Brūvera dzejas tulkojumi. Varam iepazīties ar Pētera Brūvera dzeju angļu, krievu, zviedru un slovēņu valodās.

Ulbrokas bibliotēkas kolektīvs

Avots: Rīgas Aprīņa Avīze

Datums: 08-10-2021

Ērgļu bibliotēkas ziņas

Izmaiņas Ērgļu bibliotēkas darba laikā:

Pirmdienās – slēgta	Otrdienās – 10.00 – 18.00
Trešdienās – 10.00 – 18.00	Ceturtdienās – 10.00 – 18.00
Piektdienās – 10.00 – 18.00	Sestdienās – 9.00 – 14.00
Svētdienās – slēgta	

Jaunākās grāmatas:

ABONEMENTĀ:

K.Dž. Hanva "Sīzets. Nozagtā dzīve" (Psiholoģisks trilleris)
M. Ričmonda "Brīnumu tests" (Psiholoģisks trilleris)
B. Zīle "Dzīves simulācija"
J. Vagnere "Dzīvi cilvēki" (Romāna "Vongezers" turpinājums)
I. Aizsila, I. Ēke – Začesta "Dzīvot naktij" (Vakara romāns)
S. E. Filipa "Kad zvaigznes apvienojas"
Jū Nesbē "Karaļvalsts" (Psiholoģisks trilleris)
R.Dž. Hofmans "Klauna smaids" (Psiholoģisks trilleris)
A. Pārksa "Man tev kaut kas jāatkāp" (Psiholoģisks trilleris)
S. Bleidela "Meita. Ģimenes mistērija" (I. daļa)
Dž. Patersons "Melnā grāmatīņa" (Atjautīgs trilleris)
L. Railija "Mīlestības vēstule"
M. Bērziņš "Nākotnes kalējs" (Sērija... "Es esmu Vilis Lācis")
K. Grebe "Nemaņa" (Kriminālromāns)
D. Judina "Nemodiniet mirušos"
L. Stumbre "Perfekcioniste"
K. Vaita "Pēdējā nakts Londonā. Pārādīšana"
L. Vingēta "Pirms mēs bijām jūsu" (Uz patiesiem notikumiem rakstīta grāmata)
M. Heigs "Pusnakts bibliotēka" (Iedvesmojošs un emocionāli dziļš romāns)
R. Felka "Rēgu nams" (Jaunums detektīvu līgā)
D. Zoldnere "Sniegā" (Romāns par cilvēku dabu)
D. Kouls "Spēle beigusies"
M. Grosa "Spēlēt dzīvi" (Vakara romāns)
L. Gundars "Svešam klāt" (Stāsts par Ģunāru A.)
Dž. Žuravska "Tauriņa lidojums ugunī"

NOZARU LITERATŪRA ABONEMENTĀ:

Dz. Ritenberga "Es atradu laimi. Atmiņas"
S. Lafranka, Vic Oh "Mēness sargātājas. Ceļā uz pīrmatnējo sievieti"
"Mēs tiksimies mūžībā" (1941. gada 14. jūnija deportāciju piemiņai)
"Mēs visi esam gūstekņi" (Stalag 346 karagūstekņu dienasgrāmata)

BĒRNU NODAĻĀ:

M. U. Klings "Diena, kad ome salauza internetu"
I. Zigners "Mazais Pūķis Kokosrieksts meklē Atlantīdu"
R. R. Rasela "Nikijas dienasgrāmata – 14. Ne gluži labākās draudzēnes uz mūsu stāsti"
D. Ozoliņa "Pandēmijas detektīvi"
K. Neimane "Zīrnēklītis numur 13 jeb Laimīgais"

GRĀMATAS JAUNĪESIEM:

E. Jēgerfelds "Stendapa karaliene"
K. Olsons "Tukšās pils noslēpums"

"Bērnu/Jauniešu/Vecāku" žūrijas eksperts!

Ja vēl neesi paspējis pieteikties lielajā lasīšanas maratonā, tad vēl ir laiks to izdarīt!
Līdz janvāra beigām izlasī sešas sava vecuma grupas grāmatas, kuras pēc tam novērtēsi, aizpildot elektronisko anketu. Nezināsi, kā to izdarīt? Nāc uz bibliotēku, bibliotekāres palīdzēs! Tēviem, kuri kopā ar bērniem lasa grāmatas un piedalās Vecāku žūrijā, ir iespēja viņnēt loterijā teātru biļetes, žurnālu abonementus, bezmaksas ieeju visai ģimenei kādā muzejā, atpūtas parkā vai zinātnes centrā.

Žūrijas grāmatas, kuras vērts izlasīt!

5+ "Mammās dzejoļi" Ē. Bērziņa. "Bubuļbailes" B. Berants. "Pagalma enciklopēdija jeb kas tad tas?" A. Vanaga. "Kapteina zirdziņš" J. Zvirgzdiņš. "Tuk-tuki!" I. Pikovs. "Kā sagaidīt citplanētiņi" P. Tamminens.

9+ "Emī un Rū" I. Melgalve, E. Lukšo-Ražinska. "Tik garš deguns" L. Hartmanis. "Kā izglābt maztiņo mammu" P. Rauda. "Armando" M. Kerenens. "Pija Prāņika un bandīti" K. Looka. "36 un 6 kaķi" H. Vdovičenko.

11+ "Lampīņa" A. Šāpa. "Šausmiņa" Dz. Tilaks. "Bēguļi" U. Starks. "Pakss" S. Penipārķere. "Asins lietus" M. Rungulis. "Pirmo reizi uz Zemes" I. Žolude.

15+ "Čells, Sofija un Parīzes jumti" K. Randela. "Tilda un putekļu engeli" A. Kivirehks. "Lasītāja" Dz. Šteinberga. "Visiem zēniem, kurus esmu mīlējis" Dz. Hana. "Meitene" L. V. Vitiņa. "Brāļi" B. Mūjārs.

Vecāku žūrija

"Lojalitātes" Delfīne de Vigāna. "Lietas, kas krit no debesīm" S. Ahava. "Kariete uz Santjago" K. Ulberga. "Upe" L. Vinogradova.

Inga Stiebrīņa, Ērgļu bibliotēkas bibliotekāre

Jumurdas bibliotēkas ziņas

Čaklo pirkstiņu un skaļo smieklu vasara

Kalendārs rāda, ka ir sācies pirmais rudens mēnesis un pieņācis brīdis atskatīties uz vasarā paveikto.

Jau par tradīciju ir kļuvis skoluēnu vasaras brīvlaikā organizēt bērniem radošas un izkļaidējošas aktivitātes. Vēl pašā vasaras sākumā īsti nebija skaidrs, kā šīs norises organizēt, lai tiktu ievēroti noteiktie drošības pasākumi. Taču epidemioloģiskajai situācijai uzlabojoties, visu jūliju bērni tika aicināti divas reizes nedēļā uz aktīvu darbošanos bibliotēkā.

Gatavošanās šīm nodarbībām man pašai bija izaicinājums, jo tās arī pati vadīju. Grupiņā bija bērni vecumā no 5 līdz 13 gadiem – gan meitenes, gan arī zēni. Gatavojot uzdevumus nodarbībām, bija ko padomāt, lai visiem bērniem būtu interesanti strādāt, lai darboties nebūtu par grūtu vai tieši otrādi – pārāk vienkārši. Idejas meklēju internetā, grāmatās un žurnālos un pašai bija šie darbi arī jāuztāsa, lai saprastu, ko un kā darīt, un lai bērniem būtu paraudzīti. Darbam izmantojām materiālus, kas ir viegli pieejami – papīru, plastmasas pudelītes, dabas materiālus, akmeņus.

Pirmajā nodarbībā dienā tika iekārtotas "dienasgrāmatas", kurās katrā darbošanās dienā vajadzēja ierakstīt vai uzziņēt savas iepriekšējo dienu emocijas, notikumus. Izveidojām savu portretu galeriju, bet astoņas vasaras brīvlaika nodarbības noslēdzām ar sportisko aktivitāšu dienu un "Naškotavas" gardās picas baudīšanu.

Vērojot bērnu aktivitātes, nācās secināt, ka pēc garā attālināto mācību gada viņi ir noilgojušies pēc kopīgas satikšanās un darbošanās. Pēc tam, kad tika paveikti dotie uzdevumi, bērni paši organizēja rotaļas un ar lielu azartu spēlēja "ķeršanu", "slēpšanos", "aknentiņu, lec ārā" u.c.

Uzdotie jautājumi par to, vai nākamvasar atkal būs šādas nodarbības, pierāda, ka tās maniem "vasaras bērniem" Rūtai, Agatei, Elzai, Patricijai, Nadīnai, Alisei, Gerda, Martai, Henrijam, Anrijam, Nikolai, Dinijai ir vajadzīgas. Ceru, ka tiksimies vēl šogad, jo priekšā ir gan rudens, gan ziemas brīvdienas.

Saku paldies par atbalstu Agitai, Ērikai, Dainai, bērnu vecākiem un Inesei.

"Latvijas daba tuvplānā"

Grāmatu ar šādu nosaukumu un ierakstu "Mīļajiem jumurdiem" bibliotēkā saņēma kā dāvanu no autore Karmenas Rozes (Karmena Roze (Ušāne) ir bijusi Jumurdas pamatskolas direktore).

Pati autore par savu aizraušanos ar dabas fotografēšanu saka: "Daba ir brīnišķīga savā daudzveidībā, pārsteigumu pilna un aizraujoša. Jau vairāku

gadu garumā fotografēšanu un dabas izzināšanu man ir kļuvis par nopietnu aizraušanos, kam atrod un veltu patiešām daudz laika. Tā pamazām manā mājaslapā: karmenaroze.lv krājas kukaiņu, augu, putnu un daudzas citas dabas fotogrāfijas, kas redzamas arī facebook lapā: "Karmenas Rozes dabas foto". Savus novērojumus publicēju portālā Dabaszinas.lv, un nu jau manā kontā ir vairāk nekā 1200 ierakstu. Šogad iznākusi arī mana grāmata "Latvijas daba tuvplānā". Tajā apkopāju savas labākās fotogrāfijas, kas, papildinot cita citu, veido stāstu par satikšanos ar dabu, gadalaikiem nomainot citam citu. Aiz katras fotogrāfijas ir piedzīvojums, daudz pozitīvu emociju un mīlestības pret to, ko fotografēju."

"Dzeja dzīvo"

Septembris – dzejas mēnesis. Šie vārdi ir kā parole, kā tāds starta šāviens dzejas skanējumam visa mēneša garumā. Šogad dzejas dienu moto "Dzeja dzīvo". Pateicoties šodienas tehnoloģiju sasniegumiem, tā dzīvo arī jau aizsaulē aizgājušo autoru lasījums skaņu ierakstos, tā dzīvo dziesmās ar dzejnieku vārdiem, dzīvo tik bieži apdzēto dabā mums apkārt, dzīvo mūsos, veltot skaistus vārdus līdz cilvēkiem.

7. septembrī dzeja iznāca no bibliotēkas – skanēja vārdos un dziesmās, sildījās rudenīgajā saulē, vējš šķīstīja dzejas grāmatu lappuses un dzejoļi uzrunāja klātesošos. Smaržoja piparmēru tēja un skanēja dzeja.

Nevaram jau rudenim pāriēkt,
Ne apkārt apstaigāt.
Tādēļ dosimies rudenī iekšā –
Ar prieku iesim

Cauri pēdējām ziedu varavīksnēm,
Pa krāsainiem lapu paklājiem,
Līdz baltai ziema būs klāt...

B. Debejska

Mīkēldienas labdarības akcija

No 27. līdz 30. septembrim iedzīvotāji tiek aicināti Ērgļu un Sausnējas sociālās aprūpes centru iemītnieku maltīšu dažādošanai no sirds ziedot savu dāru bagātības – dārzeņus un augļus. Vēlēm jābūt sausām (nemazgātām!), pēc iespējas tīrām no zemes.

Var nodot Jumurdas saietā ēkā no plkst. 8.00 līdz 17.00.
Sīkāka informācija pa tel. – 28741487 Sarmīte; 64829486 – Ērika.

Sarmīte Dreiblate, bibliotekāre
Fotogrāfijas kolāžas autore S. Dreiblate
Karmenas grāmatas vāka foto no www.virja.lv

Avots: Ērgļu Apvienības Ziņas

Datums: 09-10-2021

Pārventas bibliotēkā – “citādo” cilvēku portreti

Kopš 16. septembra te ir skatāma foto izstāde “Piedzimis piederīgs?”. Aplūkojamajos portretējumos ir atainoti cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem, kā arī izlasāmas viņu atziņas – par dzīvi un vērtībām, par labo un sliktu.

Kā vēsta ģimeņu atbalsta centrs “Terēze”, kas organizē šīs izstādes gaitas Latvijā, tās veidotāji – fotogrāfs Valters Poļakovs un idejas autors Pēteris Martukāns – šajā projektā spēcina pārliecību, ka visi ļaudis ir tik atšķirīgi un tomēr – tik līdzīgi. Arī foto portretos publiskotajiem cilvēkiem ir tādas pašas vērtības un vēlmes kā ikvienam.

Raugoties izstādes fotogrāfijās un stāstos, ikviens tiek aicināts padomāt par veselā, “normālā” cilvēka jēdzienu. Vai tiešām

mēs esam tik atšķirīgi?

Pārventas bibliotēkā foto izstāde būs skatāma līdz 8. oktobrim. Pēc tam to varēs aplūkot Latvijas Nacionālajā bibliotēkā, Adventa laikā – Līgatnē, “Zeit” mākslas telpā. Izstāde tapusi projekta “Bērni nepiedzimst ar aizspriedumiem” ietvaros, kas Latvijā tiek īstenots sadarbībā ar zviedru teātra apvienību “Glada Hudik” (jeb Laimīgais Hudiks, kuras izrādēs spēlē arī cilvēki ar garīgiem traucējumiem), Zviedrijas vēstniecību un ar Zviedrijas institūta finanšu atbalstu. ♡

Avots: Ventspilnieks
Datums: 17-09-2021

Zlēku bibliotēka sagaidījusi simtgadi

Bibliotēka Zlēkās ir atvērta jau gadsimtu, pēdējos 43 gadus to vada Pārsla Bože, kurai vienmēr ir daudz ideju, kā piesaistīt lasītājus un noturēt viņu uzmanību. Lai skaisti sagaidītu svētkus, Pārsla izdomāja, ka grāmatu krātuvei vajadzīgs logo un stends, kurā atspoguļot bibliotēkas vēsturi.

Lai tiktu pie logo, Zlēku bibliotēka pavasarī pašvaldības kultūras projektu finansēšanas konkursā iesniedza pieteikumu “Zlēku bibliotēkai – 100” un saņēma 100 eiro. Pēc tam tika izsludināts zīmējumu konkurss lieliem un maziem zlēceniekiem un pagasta viesiem. Zīmējumā bija jābūt bibliotēku raksturojošiem elementiem. “Darbus,” stāsta Pārsla Bože, “iesniedza 14 konkursa dalībnieki, tajos dominēja pūce kā gudrības un konkrētās vietas simbols, jo bibliotēkas adrese ir Zlēku pagasta “Pūcītes”. Iesūtītie zīmējumi tika nodoti projekta ekspertēs, dizaineres Ingas Ķim-

ses-Fabricius pārziņā. Apkopojot skices, tapa četri logo varianti, par kuriem bibliotēkas apmeklētāji varēja balsot mēneša laikā. Tā no četriem tika izvēlēti divi, savukārt no tiem vēlreiz atlasīts zlēceniekiem tikamākais variants.” Nākamais posms logo tapšanā bija maketēšana, lai jaunizveidotais bibliotēkas logo būtu lietojams uz veidlapām, suvenīriem, lielformāta plakātiem utt. Šo darbu veica SIA “RCehs”. Pārsla bija iecerējusi izveidot arī stendu, atspoguļojot tajā vēstures faktus par bibliotēku, sākot ar pirmo grāmatu krātuvi Zlēkās. Stendā ir fotogrāfijas no visām četrām vietām, kur 100 gadu laikā atradusies bibliotēka, ir izlasāmas lasītāja Kristapa Dorbes atmiņas, uzskaitīti visi darbinieki, kas strādājuši bibliotēkā, un publicēti fragmenti no dažādos laikos iznākušajiem avīzrakstiem, kuros pieminēta Zlēku bibliotēka. Stends ir Pārslas dāvinājums savai darbavietai, uz kuru viņa aizvien dodas ar prieku. To pamanījuši arī pagasta iedzīvotāji, pagājušajā gadā izvirzot

viņu pašvaldības apbalvojumam. Pārslai piešķirts Atzinības raksts. Zlēcenieki, kuri izvirzīja Pārslu apbalvošanai, dēvē viņu par Zlēku gaismas nesēju: “Viņa ir daudzpusīga un darbīga bibliotekāre, kura katru dienu laipni sagaida lasītājus, iesakot piemērotāko lasāmvielu, jaunākos žurnālus un laikrakstus. Vairumam apmeklētāju bibliotēka ir komunikācijas centrs, kur var ne tikai uzzināt par jaunāko literatūru, bet arī vienkārši aprunāties.”

Marlena Zvaigzne

Avots: Ventspils Novadnieks
Datums: 09-11-2021

Koktēlnieka Oļega Sļepkova izstāde “Daba un fantāzija” Jaunbūves bibliotēkā

Līdz 30. oktobrim Latgales Centrālās bibliotēkas filiāle Jaunbūves bibliotēkā (18. novembra ielā 161, 2. stāvā) skatāma amatiermākslinieka, koktēlnieka Oļega Sļepkova koka sakņu skulptūru izstāde “Daba un fantāzija”, informē Latgales Centrālās bibliotēkas Jaunbūves bibliotēkas filiāles vadītāja Tatjana Zahare.

Koka sakņu skulptūru māksla ir pazīstama jau izsenis, kad no saknēm, zariem un koka neparastiem izaugumiem tiek darinātas

visdažādākās lietas. Daba piedāvā līnijas, formas un nosaka lietu vai mākslas darbu veidu, savukārt mākslinieka uzdevums ir ieraudzīt

un attīstīt dabas piedāvātās idejas. Koka gabaliņā ne vienmēr var sašķatīt kaut ko konkrētu, tāpēc būtiski ir noteikt darba formu, turpinot dabas plastiku, dinamiku, kustību un ritmu.

Latvijas amatiermākslinieks Oļegs Sļepkovs (1938–2013), pēc profesijas inženieris–konstruktors, gandrīz 50 gadus veltījis koka sakņu skulptūru mākslai, apvienojot

to ar kokgriezumiem. Laika periodā no 1994. līdz 1996. gadam viņš bijis izcila skulptora, Latvijas Mākslas akadēmijas profesora Igora Vasiljeva asistents kopīgi organizētā mākslas studijā talantīgiem pusaudžiem.

Pirmā Oļega Sļepkova koka sakņu skulptūru izstāde notika 1968. gadā. Mākslinieka darbi bijuši skatāmi daudzās koktēlniecības izstādēs Rīgā, vairāki eksponāti atrodas privātkolekcijās. 2020. gadā viņa darbu izstāde tika organizēta Naujenes tautas bibliotēkā. Koktēlnieka atraitne Natalja Kretova savā

virtuālajā grāmatā “Oļega Sļepkova meža fantāzijas” atzīmē: “Izvēloties sagataves turpmākajiem mākslas darbiem, kokgriežējam jāpieņem tādām īpašībām, kā fantāzija, radošā domāšana un telpiskā vizija. Visas šīs iezīmes bija raksturīgas Oļega Sļepkova personībai.”

Izstādes apmeklētājiem tiek piedāvātas no koka saknēm, zariem un gabaliņiem veidotas 50 skulptūras, kuras izteiksmīgi atspoguļo talantīgā koktēlnieka māksliniecisko redzējumu uz apkārtnes pasauli, dabas harmoniju un izteiles bagātību.

Avots: Latgales Laiks

Datums: 08-10-2021

